

Рекомендаційні матеріали щодо відзначення 125-річчя з дня народження Патріарха Йосифа Сліпого

*Щоб ви не зневірилися, і
хай не тривожиться серце ваше.
Віруйте в Бога!*

Смиренний Йосиф Патріарх

Він не пішов на компроміс із злом і тому об'єднав у своїй постаті різні середовища українського світу: в'язнів сталінських концтаборів, вірних переслідуваної «мовчазної» Церкви та всіх українців «у розсіянні суцхих», які, за дивним Божим промислом, принесли нашу Церкву в різні континенти Земної кулі.

Глава УГКЦ, Блаженніший Святослав (Шевчук)

Українська греко-католицька церква проголосила 2017 рік Роком вшанування Патріарха Йосифа Сліпого. Цьогоріч Україна також відзначатиме 125-річчя з дня народження Патріарха.

І хоча Патріарх Йосиф Сліпий повернувся на Батьківщину лише після своєї смерті (у 1992 році його прах перепоховано із собору Святої Софії в Римі до крипти собору Св. Юра у Львові), однак саме з цим уродженцем с.Заздрість, що на Тернопільщині, пов'язують чи не найбільше зрушень у становленні не лише УГКЦ, а й української державності загалом. Життя Патріарха є прикладом для багатьох українців, як потрібно боротися за вищі ідеали, ставити суспільне вище за особисте і при цьому залишатися собою.

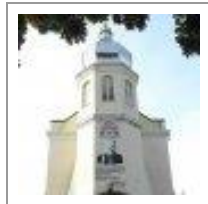
Патріарх Йосиф Сліпий залишається в пам'яті свого народу унікальною і неповторною постаттю великого богослова і державника. Під його духовним керівництвом український народ змужнів і став сильнішим в національно-патріотичних почуттях. Для Йосифа Сліпого духовна єдність українського народу була безсумнівним фактом. Політичні та адміністративні кордони Патріарх Йосиф вважав тимчасовим явищем. Очевидно, з цієї причини Митрополит Андрей Шептицький саме його ще у 1939 році обрав для розбудови української церкви на теренах Великої України. Напевно, найкраще можна висловити мрію Патріарха про єдність його ж словами: «Свідомість однієї віри, одного обряду, однієї національності стане могутньою остоею проти всяких затій знищити наш нарід, наш обряд і нашу Церкву». В одному з послань з нагоди Нового року він говорить: «...в Новому і щасливому році подай, Боже, у всенародному здвизі єдність, єдність і ще раз єдність».

Ця ідея духовної єдності українців, незважаючи на різноманіття культури різних регіонів і на те, що українці жили у різних державах, і стала основою відродження української державності у 1990-их. Власне, це відродження почалося ще тоді, коли Патріарх Йосиф використовував свій вплив у Римі, щоб доносити усьому світу, що українці є окремим державницьким народом, який перебуває під окупацією. Його голосу так боялися в СРСР, що головною вимогою звільнення Патріарха було його вислання за межі країни, хоча сам він цього не хотів. Патріарх завжди прагнув залишатися зі своєю паствою.

Патріарх Йосиф показав цілому світові способи боротьби без зброї, перемагав негаразди глибокою любов'ю, і це увінчалось не лише його успіхом, а й вказало шляхи до перемоги іншим. Своїм життям він доводив, що Церкву і Україну любить більше, ніж власне життя. Йосиф Сліпий не пішов на компроміс з власним сумлінням, відкидаючи постійні пропозиції з боку радянських органів про перехід на православ'я та пропозиції зайняти високі церковні посади у СРСР (зокрема, пост митрополита Київського РПЦ), за що і був засуджений у 1953-ому, 1957-ому, 1962-ому роках і загалом відбув 18 років ув'язнення. Навіть перебуваючи в ув'язненні, Патріарх Йосиф ані на день не припиняв діяльності священнослужителя. Він був прикладом для сотень рядових священиків УГКЦ, які надавали моральну підтримку тим українцям, котрі потрапили у табори через свої переконання. Це дозволило тисячам вірян повернутися додому незломленими і готовими боротися далі. Без цього не було б національного відродження у 1990-их.

З весни 1975 року Йосиф Сліпий користувався титулом Патріарха. Це було виявом бажання всього українського народу до визнання власної незалежності, власної самоврядності. Адже надання Україні окремої Патріархії у той час означало б створення однієї з ознак незалежної держави. Йосиф Сліпий відкрито боровся за український Патріархат навіть попри непопулярність цієї ідеї у Ватикані, де її вважали “не на часі”. Однак Ватикан поважав таку самовідданість і надавав активну підтримку ідеї відродження України та Української церкви. Саме 100-тисячну ходу у вересні 1989-го за відновлення УГКЦ, що відбулася у Львові, вважають однією з головних віх руху за незалежність України. Ми маємо дякувати Патріархові Йосифу і за високі прагнення, котрі зробили нас незалежними.

Оборона України під час війни з Росією показала, яким далекоглядним був Патріарх, коли говорив, що українці духовно єдині і готові боротися за свою державу навіть в умовах, здавалося б, безвиході. Наше ж завдання сьогодні полягає в тому, щоб активно відновлювати знання про сподвижницьку діяльність Патріарха Йосифа.

ДАТИ З ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРІАРХА ЙОСИФА СЛІПОГО

1892 (17 лютого) Йосиф Кoberницький Дичковський Сліпий народився в с. Заздрість, Тербовлянського повіту на Тернопільщині в багатодітній родині (восьмеро дітей). Батько Іван Кoberницький Сліпий, мати Анастасія Дичковська. Сліпий - псевдонім діда, який перейшов на сина, а потім і на внука.

1898-1901 Йосиф навчається в початковій рідній школі в селі Заздрість. Вже з другого класу вивчає польську і німецьку мови.

1901 Митрополит Андрей відвідує з візитацією церкву у м. Струсові неподалік від с. Заздрість. Це перша зустріч Митрополита з Йосифом Сліпим.

1902-1903 Йосиф закінчує з найкращими оцінками четвертий клас народної школи австрійського типу у с. Вишнівчику, недалеко Заздрості. Великий вплив на нього мають вчителі і катехити - о.Цегельський, о.Левицький.

1903-1911 Йосиф навчається в гімназії у Тернополі. Під час навчання вперше їде в Карпати і знайомиться з гуцулами, котрі справили на нього величезне

враження. Він з відзнакою закінчує гімназію. Йосиф Сліпий шукає своє покликання: теологія чи філософія?

1911 Йосиф Сліпий вступає до греко-католицької Духовної Семінарії у Львові і записується на теологічний факультет до університету. Це стало початком його філософсько-богословських студій. Студент Сліпий закладає в семінарії Протиялковоє товариство.

1912 Йосифа Сліпого, як здібного студента, направляють до Інсбруку на університет для навчання в богословській колегії „Канізіанум". Йосиф навчається на філософічному і теологічному факультетах. Стає членом "Гомілетичного кружка українських богословів в Інсбруці".

1913 Йосиф Сліпий стає головою "Гомілетичного кружка українських богословів" (4 травня). На канікули поїхав додому в с. Заздрість і там важко захворів. В грудні повертається в Інсбрук, щоб продовжити студії.
1914 (серпень) Студент Сліпий надсилає до Львівського щомісячного церковно-суспільного журналу "Нива" статтю "Прагматизм у філософії і теології."

1914-1915 Йосиф Сліпий їде на канікули додому в с. Заздрість, тут його захопила Перша світова війна. Разом з батьками втікає від фронту у м. Підгайці, а звідти - до Львова.
1916 Йосиф повертається до Інсбруку, щоб продовжити навчання в „Канізіанум".

1916-1917 Богослов Сліпий складає екзамени з морального та пасторального богослов'я, катехитики, гомілетики та літургії.

1917 (30 вересня). Йосиф Сліпий отримує свячення з рук Митрополита Андрея Шептицького, котрий повернувся із заслання в Сибір. Свячення удіялись в Уневі, в монастирі отців Редemptористів, де архидияконом в той час був о. Йосиф Схрайверс. Нижчі і дияконські свячення були виконані у Львові. Перша Служба Божа Йосифа Сліпого відбулася 1 жовтня в Уневі.

1917 Отець Йосиф повертається до Інсбруку, щоб продовжити навчання. Він готується до іспиту з догматики (жовтень).

1918 Отець Йосиф Сліпий отримує академічний ступінь доктора з св. Богословія (10 червня). По дорозі до Львова отець-доктор Сліпий бере участь у Велеградському Унійному З'їзді, організованому архієпископом Стояном. Митрополит Андрей призначає Йосифа Сліпого капеланом сестер-василіянок у монастирі в Словіті. По дорозі заїжджає до Заздрості і там має першу у рідному селі Службу Божу.

1918 (листопад) - **1919** (липень) Триває українсько-польська війна. Йосиф Сліпий продовжує навчання в Інсбруку, пише німецькою мовою габілітаційну працю „Вчення візантійського патріарха Фотія про Пресвяту Трійцю”, на філософічному факультеті. Тут вивчає філологію, мистецтво і досліджує догматичне питання про Пресвяту Трійцю в східному богослов'ї. Написану працю потрібно опублікувати для обговорення науковцями. Протягом 1920-1921 років дослідження Йосифа Сліпого "Вчення про Пресвяту Трійцю візантійського патріарха Фотія" друкується. Отримує дуже прихильні рецензії в католицьких і протестантських: французьких, німецьких та англійських виданнях.

1920 (листопад) Йосиф Сліпий виїжджає до Риму для продовження навчання в університетах Григоріанум (дворічні богословські курси), Анджелікум та Орієнтальному інституті. Вивчає поглиблено німецьку, французьку, італійську, російську, польську та англійську мови. **1920** (грудень) -**1921** (квітень) В Римі перебуває Митрополит Андрей Шептицький. Він здійснює подорож з метою знайти політичну підтримку для відновлення незалежності Східної Галичини. Отець Йосиф Сліпий супроводжує Митрополита у різних візитах до політиків і дипломатів та у відвідинах музеїв і церков.

1922 (червень) Йосиф Сліпий захищає на латинській мові працю "Начало Духопоходження у Пресвятій Трійці" та здає додатковий екзамєн і отримує звання "магістер агрегатус" в Григоріанському університеті - це дорівнювало ступіню приват-доцента.

(6-9 серпня) Йосиф Сліпий бере участь у Велеградському Унійному З'їзді. Про враження від з'їзду друкує статтю в "Ниві". Він пише: "Правда одинока є в силі заспокоїти ум чоловіка, і тому, коли вона є неясною або й не є правдою, то всі старання пороблені іншими, навіть найчеснішими дорогами..., остануть без успіху."

(серпень) о. проф. д-р Йосиф Сліпий повертається з студій в Римі, Митрополит Шептицький на підставі його праць призначає його професором догматичного богослов'я в Духовній Семінарії у Львові. (вересень) Йосиф Сліпий розпочинає видання квартальника "Богословія", стає його постійним редактором (журнал виходить до 1939 року, в 1942 році вийшов один номер).

1923 (6 травня) Йосиф Сліпий захищає габілітаційну працю "Вчення про Пресвяту Трійцю візантійського патріарха Фотія в Інсбрукському університеті" - це дає йому право викладати в університетах. Стає співзасновником Львівського Богословського наукового товариства. Пише для нього статут і гуртує навколо себе науковців. Друкує в журналі "Нива" велике дослідження "Фотій і Filioque".

1924 (31.07.- 3.08.) Йосиф Сліпий бере участь в 4-тому Унійному Конгресі у Велеграді. Виступає з доповіддю "Значення святого Томи для справи з'єднання. В цій праці він ставить питання богословсько-ідеологічних розходжень між Сходом і Заходом.

1925 Митрополит Андрей Шептицький призначає Йосифа Сліпого ректором Духовної Семінарії у Львові та деканом богословського факультету. Отець-доктор друкує в кварталнику "Богословія" статтю "Святий Тома з Аквіну і схоластика". До ювілею священномученика Йосафата Кунцевича видає збірник, в якому серед інших друкує свій нарис "Богословське образование і письменна творчість св. Йосафата Кунцевича".

1926 Ректор Йосиф Сліпий започатковує видання "Аскетичної бібліотеки", котра мала служити християнському, а особливо, священничому вихованню. До цієї серії ввійшли: молитовник "Христос - наша сила", в якому, крім молитов, були вміщені роздуми для духовного вдосконалення богословів, а також, "Правила для питомців Духовної Семінарії". В журналі "Богословія" о.-проф. Сліпий друкує монографію "Про молодечий вік Митрополита".

1927 Йосиф Сліпий розпочинає друк серії монографій про визначні історичні постаті нарисом "Життя єпископа Луцького Йосифа Боцяна." За дорученням Митрополита Андрея працює в Комісії над створенням Статуту Богословської Академії.

1928 Митрополит Андрей затверджує Статут Богословської Академії (22 лютого). Митрополит видає з цієї нагоди окрему креаційну грамоту.

1929 Отець доктор Йосиф Сліпий стає ректором Львівської Богословської Академії (14 квітня). Урочиста інавгурація Праць Академії відбувається 6 жовтня 1929 року. Програмну доповідь "Значення і устрій Академії" виголошує о.-ректор.

1929 Йосиф Сліпий подає ініціативу створення організації студентського товариства "Обнова" та "Українського Католицького Союзу".

1930 Йосифа Сліпого обрано дійсним членом Наукового товариства імені Т. Шевченка (17 лютого).

1931 Йосиф Сліпий стає заступником голови "Українського Католицького Союзу". Організовує видання тижневика "Мета", "Христос - наша сила" та літературно-наукового щомісячного журналу "Дзвони", опікується їх фінансуванням.

1932 При ЛБА відкриваються філософський факультет і Музей релігійних старожитностей. Ректор Йосиф Сліпий виголошує промову, де говорить, що відкриття цих інституцій дозволяє ввести викладання археології тс. історії мистецтва. В кварталнику "Богословія" ректор друкує статтю "Реформа богословських студій".

1933 Ректор ЛБА організовує відзначення Академією 300-ліття від дня смерті Мелетія Смотрицького (20 грудня). Львівська Духовна Семінарія відзначає своє 150 ліття. Отець-ректор виголошує огляд подій у житті Семінарії з перспективи прожитих років.

1934-1935 У Львівській Богословській Академії навчається 360 студентів.

1934 Й.Сліпий здійснює подорож до Святої Землі. Враженнями від паломництва він ділиться з семінаристами на щомісячних бесідах. Друкує нотатки про подорож у часописі "Мета" та видає книжку "Паломництво до Святої Землі" у серії "Аскетична бібліотека Греко-Католицької Духовної Академії у Львові".

1935 (6 травня). Отець Йосиф Сліпий з благословення Митрополита Андрея Шептицького стає крилошанином і архидияконом-митратом Митрополичої капітули.

1935 Й. Сліпий здійснює подорож до Англії, яку описує в книзі "Подорож по Англії". Друкує в журналі "Дзвони" розповіді про "Кембрідж і Оксфорд". Пише праці на теологічні, філософічні, літературні та історичні теми, а також про мистецтво і церковне право. Видає серію книжок "Праці Греко-Католицької Академії".

1936 З ініціативи Й.Сліпого у Львові відбувся Унійний Конгрес, присвячений 300-літтю смерті Київського Митрополита Йосифа Виньямина Рутського. Йосиф Сліпий виступає з дискусійною доповіддю "Погляд на нез'єдинені і з'єдинені Церкви Сходу і догматичні різниці між ними." 1937 Йосиф Сліпий, будучи в Римі, відвідав Сицілію. Нотатки подорожі друкує в журналі "Дзвони" і видає книжку "Подорож по Сицілії".

1938 Львівська Богословська Академія відзначає своє 10-ліття. Інавгураційну промову виголошує ректор академії о. д-р проф. Йосиф Сліпий. Він наголошує, що Академія на порозі відкриття третього факультету - правничого. Попереду - відкриття Українського Католицького Університету.

1939 Початок Другої світової війни. 14 вересня кілька німецьких бомб впало на Львів. Одна з них руйнує семінарську церкву Святого Духа, бібліотеку БНТ та архів. (Під руїнами загинув один студент.) Припиняє свою діяльність

Богословська Академія, Духовна Семінарія, Богословське Наукове Товариство. Приміщення семінарії перетворюють в гуртожиток університету. Руйнують пам'ятник Митрополитові в городі і статую Матері Божої на подвір'ї Академії. Ректор, частина професорів і настоятелів поселяються в приміщеннях на Святоюрській горі.

1939 На прохання Митрополита Андрея Шептицького та з благословення Папи Пія XII о.д-р Йосиф Сліпий призначений екзархом на Східну Україну і хіротонізований архієпископом Серрейським з правами наслідства Галицької митрополії. Хіротонія відбувалася таємно (22 грудня). Відкрито свячення проголошені аж 14 січня 1942 року.

1941 Органи НКВД вриваються в Митрополичі палати на пл. св. Юра. Архієпископ Йосиф Сліпий разом з працівниками митрополії стоїть перед церквою Святого Юрія в очікуванні розстрілу (22 червня).

1941 Німецькі війська вступають у Львів. Вони дозволяють відновити діяльність Богословської Академії і Богословського Наукового Товариства, Йосиф Сліпий керує відновленою ЛБА і є деканом філософського факультету. Деканом богословського факультету - о. проф. Ярослав Левицький. Створена Комісія по підготовці Святої Літургії українською мовою. Йосиф Сліпий допомагає хворому Митрополитові Шептицькому проводити синодальні наради.

1942 Виходить останній номер відновленого журналу "Богословія". Головний редактор Йосиф Сліпий друкує серед інших матеріалів свою статтю "Обрядова однообразність", де з наукової точки зору і з глибоким знанням справи підходить до питання обрядовості.

1943 (5 грудня) Львів відзначає 300-ліття беатифікації священномученика Йосафата. На святковій академії виступає Архієпископ Йосиф Сліпий. Він у своїй промові змальовує духовну велич св. Йосафата та його безмежну відданість Христові і його заповітові про "Одно стадо і одного пастиря" на українській землі.

1944 (1 листопада) Помирає Митрополит Андрей Шептицький. Архієпископ Йосиф Сліпий, вступає в права Митрополита. Продовжує започатковану Митрополитом Андреем справу боротьби за визнання державою Української Греко-Католицької Церкви. До Москви виїжджає делегація від УГКЦ з грішми для поранених і щоб вияснити з Комітетом у справах релігії при Верховній Раді СРСР ситуацію з реєстрацією УГКЦ (делегацію очолює о. Климентій Шептицький).

1945 (6 квітня) У газетах з'явилася наклепницька стаття Ярослава Галана (псевдонім - Росорвич) "З хрестом чи ножем", в якій він звинувачує УГКЦ в

співпраці з німцями і робить її ворогом народу. Митрополит Йосиф Сліпий заарештований в ніч з 10 на 11 квітня органами НКВД. Ордер на арешт №2520 від 11 квітня 1945 р. Слідча справа №148372. Звинувачення: агент Ватикану, організатор антисоветської роботи уніатського духовенства, шпигун німецький. Слідство проводили в тюрмі на вул. Лонцького у Львові, звідти Митрополита-в'язня переправляють до Київської тюрми на вул. Лук'янівській (12 травня 1945 р.).

1946 Йосифа Сліпого судить воєнний трибунал (3 червня). Вирок (винесений при закритих дверях) - 8 років виправно-трудових лагерів, 3 роки позбавлення прав і конфіскація майна. Місце відбування присуду - Сиблаг. З Києва Йосифа Сліпого перевозять до Московської Луб'янки. Умови етапу були дуже важкі і Митрополит перестудився, крім того захворів на дизентерію. Етапи: Марийське Кемеровської області - тут Митрополит-в'язень працював на фабриці, де плели рукавиці. Дістав запалення легенів і дизентерію (але йому відмовили в стаціонарному лікуванні й відправили на подальший етап). Новосибірськ - "...їдуть на заслання... то триває місяцями. Заки каторжник приїде, то такий вимучений; при різних нагодах пересідки, різні сторожі, голод, холод... Приїде на етап страшно худий, виснажений, змучений і до рапавих дощок, зимних як лід, прикутий. Вже крім самого вигнання, та фізична мука добиває людину...", - пише Йосиф Сліпий в "Гомілії про заслання св. Климентія Папи." Боїми - тут Митрополита штовхнули злочинці і він зламав руку ("іншим ламають ребра, а вам зломали тільки руку", - сказав лікар). М. Кіров в Росії - в групі на етап нараховувалось до 40 чоловік, серед них три священики і два єпископи Сліпий і Чарнецький.

1947 Митрополита Йосифа Сліпого відсилають в лагерь на Печорі. До лагерь в'язні від станції йшли пішки болотистою дорогою. Болото місцями сягало до колін. В'язні були з'єднані наручниками по троє. В грудні знову етап до таборів Інти. Митрополит захворів у дорозі і його залишають в лагері Косью в лазареті. "Майже місяць добирались до цього лагерь, Блаженніший був страшний - хворий, у гарячці", - згадує Фердінанд Цеппіхаль. 1948 Інта - в'язня Йосифа Сліпого пересилають у табір ближче до Полярного кола. ("...Митрополит сидів втомлений на своєму наплечнику... несподівано до кімнати ввірвалися два парубійки, очима розглянулись по присутніх. В одну мить прискочили до Митрополита і знову щезли. Разом з ними щез багаж Владики. Князь Церкви лежав на підлозі з його уст і носа сочилася кров." - Спогади проф. Гросбауера, австрійського громадянина). 1948-1949 В Потьмі Мордовської АРСР-лагерь І, важко хворого Митрополита назначають у табір для туберкульозних. Згодом переводять у табір №385-23 у Темяковському районі Мордовії.

1950 В'язня Йосифа Сліпого відправляють етапом до Києва свідчити в суді, згодом повертають знову в Потьму до 8-го інвалідного лагпункту, а потім до 14 лагпункту, де він перебуває до 1953 р.

1953 Помирає "вождь всіх народів" Йосиф Сталін (5 березня). Цього ж року (11 квітня) закінчується термін заслання Митрополита Йосифа Сліпого. Його викликають на Комісію в Потьму (15 травня), де знову запропонували підписати православ'я і обіцяли відновлення титулів і можливе надання найвищих духовних титулів в Російській Православній Церкві. Митрополит Йосиф Сліпий рішуче відмовляється. Його відправляють у Маклаківський будинок інвалідів в с. Кузьминка Єнісейського району, Красноярського краю. (червень) Йосифа Сліпого викликали до Москви для переговорів з генералом Жуковим у справі налагодження контактів з Ватиканом. У Москві Митрополит перебуває три місяці. Митрополит-в'язень має дві зустрічі з генералом Жуковим, котрий пропонує йому написати працю про історію УГКЦ в СРСР. Для цього Сліпому дали можливість користуватися найбільшою бібліотекою СРСР ім. Леніна.

1953-1955 Після ліквідації Берії, який планував бути наступником Й. Сталіна. Митрополита знову відправили жити на поселенні в с. Маклаково, коло Єнісейська в Сибірі, в дім інвалідів. Тут Йосиф Сліпий продовжує писати вступну частину до "Історії Вселенської Церкви на Україні".

1954 Начальник дому інвалідів пише донос, що в'язень Сліпий відправляє таємно Службу Божу в пральні. Після виклику до уповноваженого КГБ Йосиф Сліпий міг служити тільки в себе в кімнаті. Він пише і передає послання до вірних на Україну: на Різдво і на Великий Піст. Послання дійшли і переписувались та розповсюджувались між вірними. Відсилає до Міністерства внутрішніх справ СРСР вступ до "Історії Вселенської Церкви на Україні".

Відповіді не отримав.

1955 Йосифа Сліпого відправляють до лагера в Кузьмінки. Митрополит продовжує писати з пам'яті і привезених книжок "Історію Вселенської Церкви на Україні" - написав 5 томів. Виклад зробив до початку XVIII ст.

1957 Папа Пій XII з нагоди 40-ліття священства Йосифа Сліпого послав привітання Митрополитові на заслання (25 грудня). Лист не дійшов... Митрополит знову в с. Маклаково коло Єнісейська в домі інвалідів. Весною приїхав начальник Київського слідчого відділу з Красноярськими КДБ-істами. Зробили обшук (19 червн) Митрополита - заарештували із, конфіскацією всього майна і рукопису історії. Ісповідника віри відвезли до Єнісейська на слідство, а через кілька днів - до тюрми в Красноярську.

1958 Йосифа Сліпого з тюрми в Красноярську везуть до Києва, де проводилось слідство (вереснь). Слідство закінчене 6 травні 1959 року. 15-17 червня 1959 року - засуд на підставі ст.7, ч. I і ст. 9: ЗКВ - на 7 років. Разом з Митрополитом судили о. Іллю Блавацького і о. Миколу Ревтя, котрі передавали переписані вручну копії "Історії" і "Послання" на Україну. Етапом Митрополита - в'язня відправили на Камчатку.

1959 Йосиф Сліпий в Тайшетських таборих.

1960 Митрополит в Потьмі в спецтюрмі - ("Переїзд - це худобячі вагони набиті в'язнями обставлені вартовими вежами, кулеметами освітлені прожекторами. Крізь маленьке загразоване вікно, розміром 10 см, видно безкраї простори Сибіру", - Авраам Шифрін, Мюнхен) Він проходить через пересильні пункти: Свердловськ, Чуни, Новочунки, Тайшет.

1960 Митрополита-в'язня везуть до Києва (грудень). Там йому пропонують написати вимоги "максимум і мінімум" до уряду. Намовляють Митрополита виступити з відозвою проти Папи і проти націоналістів за кордоном. - "Ви знущаєтесь наді мною і над моєю Церквою, нищите руйнуєте все, що є і ще хочете, щоб я виступав проти тих, які співчують зі мною і бороняться";- відповідь Блаженнішого.

1962 Верховний суд СРСР визнав Й. Сліпого за особливо небезпечного злочинця-рецидивіста. Його відправляють з Києва до Мордовії (27 вересня). У табір пос. Явас в Мордовії, Митрополит, прибув етапом хворий на запалення легенів. З нагоди своїх уродин Митрополит-в'язень пише Пастирський лист до вірних в Україні.

1963 Митрополит УГКЦ Йосиф Сліпий звільнений за клопотанням Папи Йоана XXIII та президента США Джона Кеннеді (26 січня). (4 лютого) В Москві, перед виселенням до Риму, Митрополит вимагав дозволу попрощатися з родиною. Під виглядом родини приїхав ігумен ЧНІ, настоятель монастиря в Тернополі, о. Василь-Всеволод Величковський. У готельному номері Митрополит висвятив його на єпископа Луцького і назначив своїм місцеблюстителем. Митрополитові Йосифові Сліпому видали дипломатичний паспорт - без права повернення до Львова. (4 лютого) Звільнений Йосиф Сліпий разом із супроводжуючими його представниками Ватикану і КДБ виїхав з Москви поїздом до Риму. Проїжджати через Львів заборонили, тому їхали через Брест, Прагу і Відень (тут зупинились на два дні). (9 лютого) Митрополит Йосиф Сліпий прибув до м.Орте в Італії, де його зустрів особистий секретар Папи - Доріс Каповілля. Того ж дня приїхав до Василянського монастиря в Гроттаферрата. Тут його зустріли Кардинали Чіконіяні, секретар Ватикану та теста-секретар Конгрегації Східних Церков. (10 лютого) Митрополит зустрівся з Папою Йоаном XXIII. Йосиф Сліпий дарує Папі карту СРСР з позначкою концтаборів, де він перебував. (3 березня) Митрополит закликає у Великодньому посланні всіх українців "...зберігати єдність за всяку ціну і, хоч розкидані скрізь, то все ж об'єднані в Євхаристії і у Великодній вірі, вираженій словами "Христос Воскрес" (28 березня) Митрополит Йосиф Сліпий вперше після 18 років каторги присутній на Конференції українських єпископів. (травень) Перший публічний виступ Митрополита на святкуванні 1100-ої річниці початку місіонерської

діяльності св. Кирила і Methodія серед слов'янських народів. У гомілії "Св. Кирило і Methodій" Митрополит охарактеризовує найважливіші моменти їх праці, їх героїчні чесноти, релігійні переконання і методи місійної праці. (11 жовтня) Йосиф Сліпий виступає на Другому Ватиканському Соборі і у присутності двох з половиною тисяч делегатів з усього світу закликає піднести Українську Греко-Католицьку Церкву до Патріаршої гідності. Собор одностайно його підтримав. (25 листопада) Заходами Блаженнішого, наших мирян та духовенства мощі св. Йосафата помістили в крипті собору св. Петра. Митрополит видає грамоту на заснування Українського Католицького Університету ім. Папи Климента. Відновлює Богословське Наукове Товариство і видання журналу "Богословія". (23 грудня) Й. Сліпий отримує титул Верховного Архiepіскопа, затверджений Папою Павлом VI. Верховний Архiepіскоп і Патріарх мають однакові права, та слово "Патріарх" в сучасній канонічній термінології.. стало назвою первоієрарха помісної незалежної церкви. На Соборі, як гості, були присутні представники Московської Православної Церкви - протоєреї-професори Ленінградської Богословської Академії В. Боровой, Л. Воронов, і отці Я. Ілліч, Н. Афіногенєв. Вони не мали права голосу та протестували проти такого рішення.

1964 Архiepіскоп Йосиф, продовжує писати розпочаті в 1927 році історичні монографії: "Митрополит і Кардинал їсидор" і "Царгородський Патріарх Григорій III Мамме". Перед третьою сесією Другого Ватиканського Собору українські єпископи створюють "Конференцію Українських Католицьких єпископів", щоб продовжити заходи для створення Києво-Галицького Патріархату. Папа проголошує -Декрет про Східні Католицькі Церкви {21 листопада).

1965 Йосиф Сліпий стає четвертим кардиналом за всю історію України (22 лютого). Є дві версії отримання кардинальського титулу - таємно : 1949 р. і 22 лютого 1965. (В ст. "Невизнаний патріарх" Богдана Малини передрук з журналу ПЖ; 2000 р. надали титул кардинала в 1949; в кн. Василя Ленцика "Визначні постаті Української Церкви..." - в 1960 році).

1965 З благословення Кардинала Йосифа відкривається осередок монахів Студійського уставу, проголошений офіційним Декретом. Папа Павло VI іменує верховного Архiepіскопа Кир.

1966 Архiepіскоп Йосиф пише Устав і Правила громади Святого Духа. Він стає Членом правної Кодифікаційної комісії для Східних Церков. Глава УГКЦ ставить питання про створення Українського Патріархату.

1967 Архiepіскоп Сліпий відкупує будівлі і храмів мучеників Сергія і Вакха, В храмі зберігалася чудотворна Ікона Жировицької Матері Божої з XV століття. Комплекс знищений і потребує ремонту.

1969 Відбувається посвячення церкви Святої Софії в Римі (27 вересня). На посвяченні храму Патріарх Йосиф Сліпий сказав: "...завдяки жертвам цілого українського Божого люду, зокрема, його мирянства і моїм смиренним трудом здвигнувся Український Католицький Університет - вогнище науки. Собор Святої Софії,- знак і символ незнищимості Божого храму на Землі, місце молитви, монастир Студитів - вічно горючий острівець християнської праведності і східного християнського монашества й благочестя!" (29 вересня — 4 жовтня) Архиепископ Йосиф Сліпий скликає і проводить IV Синод єпископів УГКЦ. На Синоді була розглянута Конституція УГКЦ з патріаршим устроєм та вибраний постійний Синод. Єпископи УГКЦ (19 з 21) звернулися до-Папи з проханням присвоїти титул Патріарха Архиепископові Йосифу Сліпому.

1968-1973 Патріарх Йосиф Сліпий здійснює поїздки для відвідин українських вірних на поселеннях, щоб нав'язати з ними релігійне спілкування, та поживавити, церковно-релігійне життя. Він відвідує: Канаду, Америку, Колумбію, Венесуелу, Перу, Аргентину, Парагвай, Бразилію, Австралію, Нову Зеландію - протягом 1968 року; Португалію, Німеччину, Японію - в 1977 році (всього 18 країн). Блаженніший бере участь в Євхаристійних Конгресах - Бомбеї (Індія) в 1964 р., В Боготі (Колумбія) в 1968 р., в Мельбурні (Австралія) в 1973. році.

1970 Папа Павло VI Декретом затверджує створення української парафії ' при церкві св. Сергія і Вакха (8 вересня).

1971 Папа Павло VI присилає лист-відмову на прохання єпископів УГКЦ про присвоєння титулу Патріарха Архиепископові Йосифові Сліпому.

1971 Архиепископ Йосиф Сліпий приїжджає до США на засідання СКВУ. (лютий). Він пише Звернення до українців Канади; ."Ви мусите триматися разом однією мовою, однією вірою в Христа, однією молитвою, однією системою богослужіння, одним обрядом, однією національною: українською свідомістю, однією великою любов'ю до нашої спадщини князів і воїнів, до нашої культури, літератури, мистецтва, до наших традицій і звичаїв, державницького правління, скріплених нашою історією багато століть". Потрібно "засвідчувати єдність української нації в усіх країнах її розкинення". (23 жовтня) На Папському Синоді єпископів Патріарх виголошує доповідь "Церква мучеників" про переслідування Української Церкви і народу. (30-31 жовтня) Патріарх Йосиф посвячує відновлений храм та затверджує парафію св. Сергія і Вакха. В ці дні відбулися урочистості з нагоди 375-Ліття Берестейської, та 325-ліття Ужгородської Уній. Відкривається Музей українського мистецтва і готельний комплекс при парафії св. Сергія і Вакха.

1973 На Святій Літургії в Римі в соборі св. Петра о. Гриньох, колишній капелан ОУН-УПА грецькою мовою вперше поминає Йосифа Сліпого як Патріарха. З того часу всі церкви виголошують такий титул. Патріарх Йосиф скликає Синоди українських єпископів у 1971, 1973, 1978, 1979. Римська Курія не визнає рішення Синодів правосильними.

1975 Старанням Патріарха Йосифа відновилося видання літературно-наукового журналу "Дзвони" і церковно-суспільного журналу свяще-ничого Товариства св. Андрея "Нива" (липень). Патріарх Йосиф організовує філії УКУ в різних країнах, зокрема. в Буенос-Айресі, у Лондоні, в Філадельфії, Вашингтоні, Чикаго, Торонто, Монреалі. Іван Павло I, ставши апостольським намісником, без вагань збирався затвердити титул Патріарха Главі Української Греко-Католицької Церкви. Та помирає через місяць, не встигнувши це зробити офіційно. Кароль Войтило, Іван Павло II, не має нічого проти присвоєння Патріаршого титулу, але не поспішає затверджувати його.

1976 Патріарх Йосиф Сліпий видає Грамоту про заснування Духовної Семінарії св. Софії в стінах УКУ (21 вересня).
1977 Архієпископ Йосиф Сліпий висвячує на єпископів о. Івана Хому. І о. Любомира Гузара студита та о. Івана Чміля - салезіянина.

1978 Кардинал Йосиф звертається до всіх кардиналів, визначних церковних діячів і до акредитованих при Апостольській Столиці державних представників з інформацією про величезні втрати і переслідування УГКЦ та з проханням підняти публічну думку проти наступу комунізму (серпень).

1980 Папа Іван Павло II скликав Надзвичайний Синод українських єпископів, де було проголошено про вибір Філадельфійського митрополита Івана Мирослава Любачівського коад'ютором Патріарха Йосифа Сліпого. Патріарх Йосиф скликає Синод, на якому вибирають кандидатів на митрополита Філадельфійського і єпископа для Чикаго (25 листопада).

1970 -1981 Патріарх Кардинал Йосиф Сліпий пише свій Заповіт, в котрому роздумує про дальшу долю Української Церкви та її розвиток, над різними аспектами церковного і суспільного життя.

1981 Патріарх скликає черговий Синод УГКЦ, на якому прийнята Декларація про неканонічність і недійсність Львівського собору 1946 року по ліквідації УГКЦ (25 листопада і 2 грудня).

1984 Помирає Патріарх Української Греко-Католицької Церкви Йосиф Сліпий (7 вересня), визначний громадський діяч і церковний подвижник.

1991 Реабілітований посмертно бувший в'язень таборів ГУЛАГу Йосиф Сліпий (17 квітня).

1992 Повертається на рідну землю (через 47 років) Патріарх Української Греко-Католицької Церкви, Кардинал Йосиф Сліпий (27 серпня). Похований у крипті собору Святого Юрія у Львові. Інститут Історії Церкви (Львів).

Додаток 2

Методичні рекомендації щодо вшанування пам'яті богослова, науковця, письменника, уродженця Тернопільщини Йосифа Сліпого

Уродженець Тернопілля, визначний богослов, знаний науковець, письменник світового значення Йосиф Сліпий, як вважає о. Андрій Романків, «був і залишається серед інших достойників українського народу духовним світочем, ісповідником віри, незламним захисником людської гідності перед безбожницьким руйнівним режимом. Жертовна любов до Бога, церкви та України наповнила глибоким, справжнім змістом його життя, і цю любов він засвідчив цілковитою самопожертвою. Саме тому його і думки, і справи є надзвичайно актуальними та можуть служити українцям надійним дороговказом у житті».

Істини патріарха не тьмяніють від часу і не підвладні жодній кон'юктурі. Вони про мир і справедливість, про правду і гідність, про внутрішнє перетворення людини та її відповідальність. Патріарх звертається до нас зі словами, які розривають відчай і зневіру. Він закликає нас не боятися, він будить наше сумління...

Про звершення славетного земляка Йосифа Сліпого, що має визнання у світі, необхідно говорити на уроках української мови та літератури. Під час знайомства у 6-му класі зі змістом широко відомої «Молитви» О.Кониського не можна не провести паралелі із «Завіщанням» Блаженного патріарха Й.Сліпого, який пише: «...Наш нарід молиться співом-молитвою і маніфестує свою вірність у єдність – Боже, нам єдність подай, чи віру в звершення своїх змагань за повноту волі, коли благає: «Люд у кайданах, край у неволі, навіть молитись ворог не дасть... Боже, Великий, дай йому щастя, силу і власть...» Ніяк не оминати певних відомостей з біографії Йосипа Сліпого під час знайомства у 7-му класі з твором Заповіт» («Як умру, то поховайте...») Тараса Шевченка, у 8-му класі – коли йдеться про арешт і заслання Кобзаря, у 9-му класі – коли текстуально вивчаємо його послання «І

мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм...», а в 11-му класі – коли знайомимося зі змістом пригодницького роману «Тигролови» І.Багряного. Адже Йосиф Сліпий у ніч з 10 на 11 квітня 1945 року був заарештований і ув'язнений довічних 18 років – років тортур у радянських таборах Сибіру аж до 27 січня 1963 року.

Цитати славетного земляка Йосифа Сліпого будуть доречними для обговорення і під час вивчення інших різножанрових творів, як-от:

Клас	Зміст навчального матеріалу	Цитата славетного земляка Йосифа Сліпого як тема для обговорення проблеми
5	Народні казки	<i>Іспит совісті – це постійний дзвінок перед небезпекою.</i>
5	Іван Франко. «Фарбований лис»	<i>Творити мир означає жити в мирі з самим собою і діяти згідно з любов'ю, справедливістю і свободою стосовно інших.</i>
5	Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі»	<i>...Самопізнання народу, його основа і відродження починаються від самопізнання кожної одиниці. Пом'янім тих великих синів нашої України, що положили своє життя, щоб весь нарід був вільний. То велика жертва любови і самопожертви.</i>
6	Календарно-обрядові пісні	<i>Наше українське народне музичне мистецтво завжди було показником нашої духовності і нашого національного характеру. Піснею ми здобували ... зрозуміння наших трагедій.</i>
6	Володимир Винниченко. «Федько-халамидник»	<i>Бог дав чоловікові розум, щоб доходив до пізнання правди. Щоб пізнати правду, можна послуговуватися різними засобами і доходити до неї різними шляхами.</i>
7	Андрій Чайковський. «За сестрою»	<i>Без розумового пізнання стане віра самим почуттям і сентиментом. Свобода – це солодке слово. За неї борються народи, кривавиться людина...</i>
7	Любов Пономаренко. «Гер переможений»	<i>Можна говорити ... і слухати про ті величезні цінності надприродного і природного життя та високі культурні досягнення, які дають єдність, порядок і мир, але важче і прикріше переводити їх в життя і здійснювати на кожному кроці.</i>
7	Іван Франко. «Захар Беркут»	<i>Моліться, працюйте і беріться за збереження душі кожної людини українського роду і за весь український народ і просіть Всемогучого Бога,</i>

		щоб він допоміг нам завершити нашу тугу за єдність. Брак єдності, неначе первородний гріх, який закрився до душі тих, що повинні бути світильниками. Брак почуття і розуміння єдності в основних питаннях життя – це наше нещастя, це наш споконвічний гріх. Гнилими овочами... є легковаження всього, що наші діди і прадіди здобували і своїм трудом, і жертвами...
8	Олександр Довженко. «Ніч перед боєм»	Скільки то треба перенести упокорень, кривд, пожертвувань, погамовань, самоопанувань, самоперемог, замовчати і підчинитися, щоб не поставало лихо заворушень, згіршень, непорозумінь і безладдя.
8	Юрій Винничук. «Місце для дракона»	...Подай, Боже, у всенародному здвизі єдність, єдність і ще раз єдність...
8	Іван Карпенко-Карий. «Сто тисяч»	Кажеш: багатий, і 17розбагатівся, і ні в чому потреби не маю... Тож будь ревний і покайся.
9	Іван Котляревський. «Енеїда»	Патріотизм і дбання про добро своєї нації вважались все за Богом дані обов'язки.
9	Тарас Шевченко	Друг друга обіймім! Промовмо – Браття! Станьте, отже, опоясавши бедра ваші істиною і зодягнувши в броню правди, й обувши ноги в готовність благовістування миру. А над усе, прийнявши щит віри... Рідна наука окрилює народ до лету на вершини зрілого серед народів світу. Щоб ви любили один одного любов'ю, над яку більшої немає.
9	Пантелеймон Куліш. «Чорна рада»	Молюсь... за весь Український народ, якого я є сином і якому старався весь свій вік служити
9	Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я»	Батьки, християнська родина – це основа здорового суспільства, народу, нації
9	Іван Франко	...Наша боротьба не є проти крові і плоті, але проти начальств і властей, проти правителів тьми віку цього, проти піднебесних духів злоби. Щаслива ця людина, що знайшла лік і аргумент для опам'ятання себе, і преславний той нарід, що

		<i>знайшов єпископів і провідників, що вміють перевести його через скелі й небезпеки і не дати йому розбитися, а навіть потонути та зникнути з лиця землі.</i>
10	Юрій Яновський. «Вершники»	<i>Збережіть, а де її розхитано, оновіть в Українського народу справжню християнську родину як негасаюче вогнище життя і здоров'я...</i>
10	Леся Українка	<i>Два крила, якими підноситься людський дух в безкраї простори, - це віра й наука. ... Змагатись між собою не за впливи і владу і не за те, щоб приподобатися людям, але щоб суперничати між собою за ріст в особистій святості і за рівне і чесне служіння... Яка ж вона, ця наша духовна спадщина, цінна і багата! Вона ніяк не заслуговує на те, щоб погорджуватися нею! Нехай наша духовна спадщина проникне у ваші душі, запалить вогонь у вашому серці. Щоб її зберігати і плекати. Дорогу здолає подорожній, - не зупиняймося, будьмо свідомими свого призначення - і ми обов'язково переможемо.</i>
10	Микола Куліш. «Мина Мазайло»	<i>Не посороміть свого власного українського імені... Не стидайтесь свого рідного, дорожіть своєю духовною спадщиною. Треба ... знову починати працю відродження в самому корені, від самих основ. А основи ... в науці, молитві, праці.</i>
11	Микола Хвильовий. «Я (Романтика)»	<i>Добро нації треба деколи боронити перед ворогами чи внутрішніми чинниками, які... довели б до занедбання основних потреб народу.</i>
11	Валер'ян Підмогильний. «Місто»	<i>Рідна школа розпалила іскру любові до науки. Християнська родина і рідна українська школа – це передумови здорового виховання прийдешніх поколінь. Наука – це один з наріжних каменів-стовпів відродження і сили народу. Полюбіть науку. Плекайте і збагачуйте її своєю працею і своїм знанням, будьте її служителями.</i>
11	Іван Багряний. «Тигролови»	<i>Браття, як діти світла ходіть... І не беріть участі в безплідних ділах тьми, але радше осуджуйте їх, бо що вони творять, соромно й говорити.</i>

		<i>Хоч ми у всьому скорбні, та не здавлені, безнадійні, та не розпачливі, гонені, та не покинуті, повалені, та не загиблі...</i>
11	Василь Симоечко	<i>Тільки дозріла свідомість своїх власних церковних і національних скарбів, своїх культурних і історичних надбань і цінностей, своїх труднощів і жертв...створювали тверду основу.</i>
11	Дмитро Павличко	<i>Любов і прив'язання, якими зв'язана кожна чесна людська істота з своєю родиною, належиться також її народові і нації</i>
11	Василь Стус	<i>Бути готовим на муки і навіть життя своє віддати за друзів своїх, не лякаючись тих, що «тіло вбивають»</i>
11	Ліна Костенко. «Маруся Чурай»	<i>Яка користь людині здобути увесь світ, а занепасти душу свою. Не посороміть землі української, землі ваших предків! Дивний цей наш світ! Бо це світ, у якому стільки разів мається страх віддати пошану переслідуваному, керуючись бажанням перешкодити в тому, щоб, бува, переслідувач не взяв цього як виклик чинити ще більше зло від того, яке він творив аж до цього моменту. ... Усі історичні надбання, у тому числі також терпіння, не даремні</i>
11	Павло Загребельний	<i>... Яка користь людині здобути увесь світ, а занепасти душу свою...</i>

Не менш актуальними є висловлення Йосифа Сліпого і для навчання рідної української мови. Так, з метою реалізації соціокультурної змістової лінії навчальних програм учням можна запропонувати скласти усне чи письмове висловлення на одну із запропонованих тем:

- *Однією з високих благородних чеснот, що відіграють важливу роль не лише в церковному, але й у громадському житті, є вдячність.*
- *Віра не має ворога в науці, а в незнанні...*
- *Більш освічений в справах віри знає більше правд.*
- *Голос совісті стає могутніший, коли є не лише внутрішній, але зовнішній спокій.*
- *Одною з найліпших доріг, що ведуть до запланованих..., є, без сумніву, школа мовчання.*
- *Українська наука і техніка, мистецтво, економіка і політика мусять бути скоординовані і спрямовані у своє русло, щоб вплинути на світову арену.*

Не слід забувати про сентенції духовного світоча і захисником людської гідності і під час підготовки до зовнішнього незалежного

оцінювання. Так, учням можна запропонувати скласти висловлення-роздум, ознайомившись зі змістом однієї з цитат, а саме:

- *Любов до рідного українського народу, з його духовними і матеріальними скарбами вселюдського значення, визначували мій життєвий трудлюбивий шлях, моє думання і мою працю на волі і в неволі».*

- *Пізнати себе – це значить глянути в своє нутро, усвідомити свою ціль, пізнати свої хиби і промахи, лихі і добрі сторони, гріхи і чесноти, слабости і спосібності, всвердлившись в свої найскритніші гадки і наміри – а праця така вимагає безумовно великого напруження.*

- *Багатійте чесним заробітком, будьте заможні, але і праведні. Умійте уживати своє майно на добре, купуйте поле, будуйте дома на славу Бога. На своє здоров'я, на поміч потребуючим.*

- *Не стидайтесь свого, ми маємо багато, слава Богу, чим можемо величатися. Наш прегарний обряд, наша пребагата пишенична земля, славне минуле, високе мистецтво, подиву гідні і повні посвіти і праці люди.*

- *Вартість народу пізнати себе по цім здоровім бажанню мати свою власну хату-державу. Навіть великі народи історії падали і гинули, коли затрачували те бажання бути собою і жити справедливо та мирно на своїй землі своїм самотійним життям.*

- *Розводи, родинне розбиття, занепад авторитету батьків, брак належного виховання дітей – це ті язви, що починають послаблювати наш церковний і національний організм. Молоді люди під впливом модерних фільмів, книжок, журналів та цілої атмосфери свого, часто свавільного довкілля, вважають лиш вигоду і приємність суттю подружнього й родинного життя, і тому найменші їхні труднощі спонукують їх до розводу.*

- *У вихованні дітей і молоді треба пригадати собі одну важливу засаду: що батьки мають виховувати своїх дітей, а не діти перевиховувати своїх батьків, хоч, очевидно, до думок дітей треба прислуховуватися. Це єдина правильна засада виховання, що опирається на четвертій Божій Заповіді. Коли батьки не мають, може, вищої освіти, то вони все-таки мають великий життєвий досвід, що його не заступить ніяке інше знання.*

- *Щоб сповнити своє завдання, треба стати повноцінною людиною. А нею станеш тоді, коли ввійдеш в себе, коли будеш об'єктивно і щиро дивитися на себе, на свою душу, на свої вчинки і будеш думати над тим, яким ти є! Бо характерність людини – це в житті велика цінність.*

- *Де б ви не були, де у світі, де б не найшли слідів наших попередників, Ви все несете рівночасно їхню важну для їх життя злуку зі своїм рідним матірнім коренем, зі своєю землею, зі своєю Україною.*

- *Українська жінка зуміла поєднати свої обов'язки матері й ангела родини зі своїми національними та громадськими обов'язками і скромно їх сповнити в зорганізованім житті.*

- *Без кадрів молодого доросту власної освіченої інтелігенції наша нація перестала б бути новітньою нацією і не могла б бути творцем своєї кращої долі.*

- Рідна мова – це нетлінний скарб, що його наші предки зберегли, не зважаючи на всілякі заборони і переслідування, і передали нам у спадщину. І ми повинні йти їхніми слідами.
- Вчіться на світлих сторінках української історії і працюйте над собою так, щоб Ви здобули те, за що Ваші Батьки змагались, терпіли і вмирали.
- Пам'ятайте, що людина, пізнаючи себе чимраз більше, дійшла врешті до важливого висновку, що всякі її організації і види організованого життя не є для панування чи егоїстичних користей, але для служіння спільноті, для служіння своєму братові.

Рекомендована тематика масових заходів для учнів загальноосвітніх навчальних закладів:

- 1) Круглий стіл «Мученик за віру та народ», присвячений життю та діяльності Патріарха Йосифа (Сліпого);
- 2) Усний журнал «Йосиф Сліпий і Тернопільщина»;
- 3) Тиждень духовності, присвячений життєвому подвигу Патріарха»(додаток1);
- 4) Колоквіум «Життя Йосифа Сліпого: уроки мудрості»;
- 5) Конкурс малюнків і плакатів присвячений постаті Йосифа Сліпого;
- 6) Фестиваль презентацій «Духовна спадщина Йосифа Сліпого»;
- 7) Конкурс учнівських есе «Заповіт Патріарха».
- 8) Тематична бібліотечна виставка (додаток 2).

Інформаційні джерела

«...Щоб ви не зневірилися...» // Заповіт Блаженнішого Патріарха Йосифа. Послання Патріарха Йосифа про поєднання в Христі. - Тернопіль, 2010.

Бойчук Т, Головин Б., Коневич О., Петраш Б. Сліпий Йосиф Іванович // Тернопільський енциклопедичний словник. — Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004—2010. — Том III, с. 289. - 2008.

Жадько В. Український некрополь. - К., 2005.- С.293.

Заповіт патріарха. — Львів: Видавництво Львівського музею історії релігії «Логос», 1995.

Мишанич О. Митрополит Йосиф Сліпий перед «судом» КГБ (за архівними джерелами). — Київ, 1993.

Додаток 3

Підготувала Куцкір С.В.,
заступник з навчально-виховної роботи
Тернопільського НВК
"Школа-колегіум Патріарха Йосифа Сліпого"

«Через терня випробувань – до зірок небесної слави».

(Дзвони. Завіса закрита)

Читець:

Блажен той муж, воістину блажен,
котрий не був ні блазнем, ні вужем.
Котрий вовік ні в празники, ні в будні
не піде на збіговиська облудні.
І не схибнеться на дорогу зради.
І у лукавих не спита поради.
І не змінє совість на харчі, -
душа його у Бога на плечі.
І хоч про нього скажуть: навіжений,
То не біда, - він все одно блаженний.
І між людей не буде самотнім,
стоятиме, як древо над потоком.
Крилаті з нього вродяться плоди,
і з тих плодів посіються сади.
І вже йому ні слава, ні хула
не зможе вік надборкати крила.

Голос священика: Хрещається раб Божий Йосиф во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Відкривається завіса

Пандус - "дорога життя " - зигзагом з лівої сторони підноситься у

глибину сцени і мальовничо продовжується на "Голгофі", на вершині якої собор Святої Софії.

По "дорозі життя" піднімається Анастасія з немовлям на руках.

"Голос життя": (на фоні колискової)

- Твоє ім'я Йосиф Сліпий, уродженець села Заздрість у Західній Україні.
- 17 лютого 1892 року. Батько Іван, мати Анастасія.
- Твоє ім'я стане відомим для цілого світу в наступному столітті.

(завіса закривається)

Пісня «Виросту велика» у виконанні учениці

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

... народився я і був вихований в українській християнській, хліборобській, глибока віруючій родині. Вона передала мені і заціпила в мені віру в Христа і любов до Нього!

Ансамбль виконує пісню «Святе Причастя урочисте»

Хор виконує «Дитинство»

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

Батьки, християнська родина – це основа здорового суспільства, народу, нації. Це запука їх росту і сили! І тому заповітую вам: Збережіть, а де її розхитано, оновіть в Українському народі справжню християнську родину, як невгасаюче вогнище життя і здоров'я Церкви і народу!

(Пісня **«До мами»**)

Читає учень із спогадів Й.Сліпого:

Я любив ходити за матір'ю, коли вона збирала на городі всі квіти, щоб святити на Спаса разом з овочами. Коли я запитав, навіщо такий грубий снопок брати до свячення, чи не вистарчило б кілька квіток, то вона відповідала, що кожний цвіт проситься, щоби його посвятити.

А на Святі Вечори перед Різдвом і Богоявленням вся підлога була встелена сіном, під стіл клали упряж, сокиру, й інше на знак повного відпочинку в господарстві. Батько подавав з побажанням просфору з медом, а кожний підходив і приймаючи її цілував батьківську руку. Йорданську воду зберігали вдома цілий рік і мати нею кропила, коли перший раз виганяла худобу на пасовисько і коли виїжджали сіяти збіжжя.

Вокальний ансамбль виконує «Колядку»

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

Добровільним в'язнем Христа був я і тоді, коли любов до Нього штовхнула мене на шлях здобувати знання і посвятитися науковій праці. Божому Промислові я вдячний за те, що запалив у мені цю іскру в моєму дитинстві...а рідна Школа розпалила цю іскру любови до науки.

(виходить хор)

Християнська Родина і Рідна Українська Школа – це передумови здорового виховання прийдешніх поколінь!

«Рідна школа» у виконанні хору

Читає учень із спогадів Й.Сліпого

Навчіться тут, що все своє рідне треба любити, хоч би воно було й бідне, і людьми призабуте чи навіть погорджуване. Любіть свій нарід, за нього постійно молитесь, для нього працюйте, вчіться й живіть!

Любов батьківщини є природним обов'язком кожної людини. У християн є вона чимсь вищим, а саме надприродною релігійною повинністю, що опирається на об'явленій науці.

*(ансамбль дівчат виконує українську пісню «Порізала пальчик»,
дуєт виконує «Вже вечір близенько»)*

(«Полька з парасольками» у виконанні молодшої танцювальної групи)

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

В покликанні – служити Христові і духовному стані – виразно бачу Божу руку. Надхненний Його благодаттю, служив я своїй рідній церкві на тих постах, які поручав мені Глава і Батько нашої церкви, Слуга Божий Митрополит Андрей, як професор та ректор Духовної Семінарії і Богословської Академії, чи вкінці як основник Українського Католицького Університету ... в Римі...

(ансамбль виконує «Молитву до Марії»)

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

"Коли у 1939 розпочався новий "хресний ход" нашої Церкви і великий Святець та Геній-Мислитель, Слуга Божий Митрополит Андрей покликав мене до архипастирського служіння, іменуючи мене Екзархом Великої України в жовтні 1939р., а в грудні цього ж самого року, враз із єпископською хіротонією, призначаючи мене своїм наступником, сприйняв я ці покликання, як поклик таємного Голосу Божого, що словами Христа кликав - "Гряди по мні..." (Йо. 1, 44).

Зрозумів я також у цих хвиликах і бурях, що навістили нашу Церкву, що значило "йти за Христом". "Він бо сказав: Коли хтось хоче йти за мною, хай зречеться себе самого, візьме на себе хрест свій і йде слідом за мною" (Мк. 8, 3).

Ось так ступив я на тернистий шлях мого дальшого життя. Почало бути дійсністю те, що я вмістив у своєму пастирському гербі – «Пер аспера ад астра» - "Через терни до зірок".

(квартет виконує пісню «Поленько, поле»)

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

"Передо мною, наступником Слуги Божого Андрея і переємцем Його...

заповітів, простелився довгий шлях відречення, несення хреста і свідчення Йому. На цьому шляху могутня Божа Десниця помагала мені, В'язневі Христа ради, давати свідчення Христові, як це Він прорік своїм учням-послідовникам: "І будете мені свідками в Єрусалимі і в усій Юдеї та Самарії, і аж до краю землі..." (Ді. 1,8). Але на придорожніх стовпах мого шляху видніли інші написи: Не Єрусалим, Юдея, Самарія, а Львів, Київ, Сибір, Красноярський Край, Єнісейськ, Полярія, Мордовія..., і так дослівно "аж до краю землі".

(сценка)

Сибірський табір примусової праці, 1961 р.

В'язні - каторжники працюють сокирами, кирками, носять каміння.

Один в'язень виходить на сцену з тачкою, обережно оглядається.

Каторжник 1: *(Підходить до іншого каторжника). Де священик?*

Каторжник 2: *(Киває головою в сторону Митрополита). Він там працює.*

Каторжник 1: *(Підходить до Митрополита і говорить пошепки). Отче, вислухаєте мою сповідь? (Митрополит на знак згоди киває головою. Каторжник стає поруч з ним, інші каторжники закривають їх).*

Каторжник 3: *(До каторжника 2). Де і коли буде завтра Служба Божа?*

Каторжник 2: *(Відповідає пошепки). Вночі, у домовленому місці.*

Вартовий: *(Входить). Гей, там! Що за балачки? До праці! (Грізно дивиться на каторжників... вони працюють мовчки, поки він не відійде).*

Каторжник 4: *(Підходить до Митрополита і говорить пошепки). Мій товариш у п'ятому бараці помирає. Чи ви зможете прийти помолитися разом з ним?*

Митрополит: *(Киває головою). Пізніше увечері. (Каторжник повертається на своє місце).*

Каторжник 2: *(Підходить до Митрополита). Я подбаю, щоб ви дістали кращу їжу цього вечора.*

Митрополит: *(З вдячністю). Дякую, Романе. Нехай тебе Бог благословить.*

На фоні музики:

Голос: Митрополита Йосифа Сліпого кілька разів водили на розстріл. В Мордовії його тримали в окремій камері маленького розміру, одного. Там не було місця навіть лягти. Щоб збільшити його муки, постійно світилося яскраве світло. Аж ось одного дня, 26 січня 1963 року звільнений з ув'язнення за клопотанням Папи Йоана XXIII та президента США Кеннеді. Повернутись в Україну йому не дозволено, Йосиф Сліпий їде до Риму.

(Пісня «Аве, Маріє»)

(сценка)

Італія. Рим. Звучать італійські мелодії.

На сцені туристи, які фотографують місто. Вибігають "окличники":

ОКЛИЧНИК 1: Йосиф Сліпий відвідав українців в Німеччині, Іспанії, Англії, Франції...

ОКЛИЧНИК 2: Перші пастирські подорожі до Америки.

ОКЛИЧНИК 3: Патріарх відвідав вірних українців в Канаді, Голландії, Австралії.

ОКЛИЧНИК 1: Об'єднав український Єпископат в Синод Української Церкви.

ОКЛИЧНИК 2: Заснував Український Католицький Університет-центр духовного відродження.

ОКЛИЧНИК 3: Відновив монастир Студитів.

ТУРИСТ 1: Скажіть, шановні, хто такий Сліпий?

ТУРИСТ 2: І що він тут зробив у Римі?

Учень 1:

В чужому Римі клаптик України
Для нас придбав Великий Патріарх,
Щоб ми вже не були раби уклінні,
Але господарі в своїх правах.

Учениця 1:

Тернопіль, Львів, Інсбрук і Рим -
То центри росту його духа,
Христовий меч завжди із ним,
Щоденним кормом все - наука.

Учень 2:

Нова твердиня правди і науки
Збирає нас - розсіяних, слабких,
Дає знання, бере в незримі руки,
Підносить дух наш до вершин ясних.

ОКЛИЧНИК 1: Патріарх Йосиф Сліпий збудував собор Святої Софії в Римі.

Учениця 2: Народ гордиться і живе
За заповідями Владики.
Хай слава волі оживе,
Він - України Син великий!

(хор виходить на сцену)

Уривок заповіту Й. Сліпого читає учень:

"... молитву мовлю до нашої Небесної Заступниці і Владичиці,

Богородиці-Приснодіви: *Прийми під свій Могутній Покров нашу Українську Церкву і наш Український Нарід!"*

(хор виконує пісню «Господи, помилуй нас»)

ІСПОВІДНИК ВІРИ

Ода пошани і вдячності

(театрально-художнє дійство)

Дійові особи до кожної дії:

Дія 1. "БУЗЬКИ ДИТИНСТВА"

ЙОСИФ - хлопчик 14-15 років

АНАСТАСІЯ - мама Йосифа

АНДРІЙ - ровесник Йосифа

РОМАН - ровесник Йосифа

ВАСИЛЬ - ровесник Йосифа

"ГОЛОС ЖИТТЯ"

Учасники пластично-хореографічної композиції "Лелеки ", "Думи...", хори.

Дія 2. "ПОКЛИКАННЯ" (Священик і науковець).

ЙОСИФ СЛІПІЙ - гімназист

ЙОСИФ ГІРНЯК - гімназист

МИКОЛА - гімназист-соратник

СЕМІНАРИСТ АНАСТАСІЯ - мама Йосифа

"ГОЛОС ЖИТТЯ"

Учасники гаївок, односельчани, учасники вокально-хореографічної композиції "Голуб", хори.

Дія 3. "ВЛАДИКА НЕСКОРЕНИХ"

ЙОСИФ СЛІПІЙ- Митрополит

ОКЛИЧНИК 2

ОКЛИЧНИК3

ОКЛИЧНИК4

СЛІДЧИЙ

КОНВОЇР

I ЕНКАВЕДИСТ

II ЕНКАВЕДИСТ

АНАСТАСІЯ - Мама Йосифа в дитинстві

ЙОСИФ - хлопчик 14-15 років

Дія 4. "ОТЕЦЬ СВЯТОЇ ЦЕРКВИ"

ЙОСИФ СЛІПІЙ - Патріарх Української Церкви

ОКЛИЧНИХ 1

ОКЛИЧНИХ 2

ОКЛИЧНИК 3

ОКЛИЧНИК 4

СЕМІНАРИСТ 1

СЕМІНАРИСТ 2

СЕМІНАРИСТ 3

СЕМІНАРИСТ 4

ТУРИСТ 1

ТУРИСТ 2

"ГОЛОС ЖИТТЯ"

Хори, музиканти, учасники хореографічних композицій.

Дія 1. "БУЗЬКИ ДИТИНСТВА"

Завіса закрита. Звучать "Величальні дзвони".

Голос священика: Хрещасться раб Божий Йосиф во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. Амінь.

Відкривається завіса.

На сцені стоять хори, які виконують "Єлице".

"Зоровий образ художнього оформлення сцени "Хресна Дорога".

Пандус - "дорога життя" - зигзагом з лівої сторони підноситься у глибину сцени і мальовничо продовжується на "Голгофі", на вершині якої собор Святої Софії.

Стації(1-14) вирішуються через хоругви. На сцені видно гніздо лелек, колючий дріт таборів...

Голос священика: Печать дару Святого Духа. Амінь.

Звучить "Заздростянська колискова".

Хори розходяться.

По "дорозі життя" піднімається Анастасія з немовлям на руках.

"ГОЛОС ЖИТТЯ": (на фоні колискової)

- Твоє ім'я Йосиф Сліпий, уродженець села Заздрість у Західній Україні.
- 17 лютого 1892 року. Батько Іван, мати Анастасія.
- Твоє ім'я стане відомим для цілого світу в наступному столітті.

Ти - людина!

Ти - частка вічності!

Тобі дано любити,

Тобі дано дивитися на небо!
Тобі дано твій клаптик цього світу
Світлішим залишити після себе!
Тобі дано боротись і горіти!
Тобі дано!...

Мама з немовлям сходить з пандуса. Вдалині чути клекіт лелек.

На "дорогу життя" з радісним криком вибігає Йосиф.

ЙОСИФ: "Мамо, мамо! Бузьки прилетіли! Мамо! Бузьки прилетіли!"

Хлопчик кружляє по сцені захоплено дивлячись у небо.

В його дитячій уяві вимальовується мрія.

(Пластично-хореографічна композиція "Лелеки").

На сцену вибігає "ватага" хлопчаків, які переривають "фантазії" Йосифа.

АНДРІЙ: *(голосно кличе)* Юзек! *(Йосиф не чує).*

РОМАН: Юзьку! Ходи до нас!

АНДРІЙ: Давай сюди!

ВАСИЛЬ: Лубка бити будем!

ЙОСИФ: Рахуєм від мене *(хлопці викидають пальці, починають гру).*

Останні три рази не вгадує Андрійко, Йосифу стає його шкода і він починає розмову.

ЙОСИФ: А хто бачив, як розквітає мак?

АНДРІЙ: Я бачив!

ВАСИЛЬ: *(сміючись)* Коли ти бачив, якщо з курми лягаєш спати?

(Хлоп і сміються)

АНДРІЙ; *{ображено}*. Бачив! Бачив, коли худобу гнав на пасовисько.

РОМАН: *(з гордістю)*. І я, бачив!

ЙОСИФ: *(з сумом)*. А мені не вдається це побачити, хоча я кожного ранку вибігаю на город. Ввечері стулені пелюстки, а вранці - розквітлий цвіт *(сміх)*.

АНДРІЙ: А мені мама розповідала, що на наших полях росте багато папороті, цвіт якої має таємничу силу опівночі.

ЙОСИФ: А я був у Струсові і розмовляв з самим Митрополитом Шептицьким.

АНДРІЙ: *(не вірячи)*. Ага?

РОМАН: *(зацікавлено)*. Розкажи нам.

ВАСИЛЬ: Ну, розкажи!

АНДРІЙ: Та розкажуй!

Діти сідають.

ЙОСИФ: *(стоячи)*. Приїхало багато людей із сусідніх парохій. Митрополит Шептицький був вбраний у фіолетову рясу. Дівчата сипали квіти перед ним, між ними була і моя сестричка Євгенія. Під церквою поставили фотель і він сповідав людей. Опісля отець Платон представив нас, учнів, Митрополитові, який почав питати катехизм, та й запитав мене: "Що то є обшєніє святих", на яке я дав добру відповідь.

АНДРІЙ: *(перекривляючись)*. На яке я дав добру відповідь.

(Сміх, Йосиф погнався за Андрієм, діти побігли за ними).

"ГОЛОС ЖИТТЯ": Це була перша зустріч Митрополита Андрея з його майбутнім наслідником.

Хори виконують "Велике славослов'я" (наспів обходу). Мама виглядає сина з дороги. Йосиф з полотняною торбою через плече, підбігає до матері цілує її в руку, мама цілує сина в голову. ЙОСИФ: Слава Ісусу Христу!

МАМА: Слава навіки! Синку, як ти закінчив науку у Вишнівчику? Чи не піддався, боронь Боже, під якісь лихі впливи?

ЙОСИФ:*(перехрестившись)*. Слава Богу, закінчив школу з найвищими оцінками. *(Вийняв з торби свідоцтво, показав матері, потім витягнув образок, поцілував і подав матері)*. А це ходив до Зарваниці і там молився до Матері Божої та просив її ласки і покровительства на подальшу науку в гімназії.

МАМА: А батько вже й фіру підготував до Тернополя, треба буде їхати зо три години, а ти з дороги змучений.

ЙОСИФ: Я на крилах летів би до науки, а учитель Слободяник з Заздрості подарував мені "Кобзаря" і я уже вивчив "Думи мої, думи".

Починає декламувати:

"Думи мої, думи мої, лихо мені з вами!...

Виходять на сцену хори, виконуючи "Думи мої, думи"¹. Хоровий спів переходить у пластично-хореографічну композицію "Думи".

Мама благословляє сина в дорогу. Йосифа проваджують в нове, невідоме життя

Звучить пісня: "Думи мої, думи мої...", гасне світло, висвічується "Дорога життя".

Дія 2. "ПОКЛИКАННЯ" (СВЯЩЕНИК І НАУКОВЕЦЬ)

Тернопіль. На сцені гімназисти, які вийшли з імпрези до роковин Тараса Шевченка.

ЙОСИФ ГІРНЯК: *(декламує)*

І на оновленій землі

Врага не буде супостата,

А буде син і буде мати

І будуть люде на землі...

(побачив Миколу) - Миколо, а ти чув святочну доповідь? (Микола ствердно хитнув головою). Було важко вгнатися за ходом думок ерудованого доповідача. Я щиро здивований і захоплений його вченістю. А яке ім'я промовця?

МИКОЛА: (зі сміхом) Ти що! Гірняк, та ти ж із Струсова і не знаєш першого "форцуга" Тернопільської гімназії? Так це ж Йосиф Сліпий.

Хори виконують "Христос Воскрес!" (Галицького напіву).

"ГОЛОС ЖИТТЯ": Йосиф виявив незвичайне замилювання до науки і Божих справ. Він закінчив з відзнакою гімназійні студії в Тернополі.

Хори продовжують співати "Христос Воскрес". По "дорозі життя" ідуть два семінаристи в підрясниках, наспівуючи.

ЙОСИФ: Ось ми і прийшли. Слава тобі, Господи!

МИКОЛА: А знаєш, Йосифе, твій краєнин Гірняк у захваті від тебе. Власне, а що ти говорив на іспиті з української мови?

ЙОСИФ: Пролог Івана Франка до "Мойсея", пригадуєш...

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздоріжжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будущим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.
Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм.
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?
Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував і заприсяг на вірність
Невже тобі лиш не судилось діло
Щоб виявило твоїх сил безмірність?
Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
Задарма край твій весь политий кров'ю Твоїх борців?

МИКОЛА: Та прийде час, і ти огнистим видом

Засяєш у народів вольних колі,

ЙОСИФ, МИКОЛА: (разом з піднесенням).

Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі

І глянеш, як хазяїн домовитий,

По своїй хаті і по своїм полі.

МИКОЛА: А що далі думаєш робити?

ЙОСИФ: *(твердо)*. Стати священиком і професором, присвятити себе Богові та науці.

Чути святкові дзвони, шум, гамір. На сцену хороводом виходить молодь села.

ГУРТ ХЛОПЦІВ І ДІВЧАТ: *(до Йосифа і Миколи)* Христос Воскрес!

МИКОЛА І ЙОСИФ: Воістину Воскрес!

Починаються гаївки: "Кривий танець", "Ой вже весна воскресла", "Голуб".

Йосифа з Миколою забирають в коло.

«ГОЛОС ЖИТТЯ»: Мрії стають реальністю. Вступні іспити до Духовної Семінарії у Львові були восени. Там відбулась друга зустріч Йосифа з Митрополитом Андреем Шептицьким. Згодом Митрополит Андрей відсилає його на вищі студії. У 1925 році Йосиф Сліпий став ректором Львівської Духовної Семінарії, через чотири роки його призначено першим ректором Львівської Богословської Академії. У своїх письмових працях він охоплює широку тематику богослов'я, філософії, літургії, літератури, історії, канонічного права і сакрального мистецтва. 22 грудня 1939 р. Йосиф Сліпий був рукоположений на єпископа з правом наслідника.

Звучать величальні дзвони, хори виконують "На многії літа, Владико!" (грецького напіву).

Дія 3. "ВЛАДИКА НЕСКОРЕНИХ"

Львів. На сцені червоні радянські прапори. Солдат Червоної Армії грає марш "Прощання Слов'янки". По вулиці прогулюються офіцери. Через сцену пробігають енкаведисти (незабаром повертаються з арештованим Митрополитом Сліпим).

«ГОЛОС ЖИТТЯ»: Раби обплывують свободу,

Та він цей глум несе без скарг,

Бо він - могутній дух народу,

Керманіч Церкви - Патріарх.

На сцену вибігають "окличники" з газетами в руках, чути шум друкарських верстатів^

ОКЛИЧНИК 1: 11 квітня 1945 року у Львові арештовано Митрополита Йосифа Сліпого.

ОКЛИЧНИК 2: Митрополита ізолювано цілковито.

ОКЛИЧНИК 3: Ведуться допити.

На сцені стільчик в яскравому промені світла, слідчий веде допит.

ЙОСИФ: Упродовж року ви водите мене на допит ніч і день - ось уже рік, гак можна допровадити людину до божевілля.

СЛІДЧИЙ: Садитесь! Оторвитесь от Папы! Подпишите отказ от Рима! И мы обещаем вам Митрополию в Києве в Русской Церкви!

ЙОСИФ: *(піднімаючись)* Силу на цьому моєму Хресному шляху в'язня Христа ради давала мені свідомість, що цим шляхом іде також зі мною моє духовне стадо, мій рідний український нарід, всі владики, священики, вірні, батьки і матері, малолітні діти, жертвенна молодь і безпомічні старці. Я не самотній і готовий радше вмерти, ніж підписати. Я не підпишу!

СЛІДЧИЙ: Кто хотел примирить националистов? *(трясе перед очима Митрополита доносами)*. Кто правил Литургию для дивизии "Галичина". Кто, кто спрашиваю? В камеру его!

Хори виконують "Блажен муж" (напіву Києво-Печерської Лаври).

На сцену вибігають "окличники".

ОКЛИЧНИК 1: По році слідства над Митрополитом відбувся суд.

ОКЛИЧНИК 2: Сліпий - контрреволюціонер!

ОКЛИЧНИК 3: Шпигун Ватикану!

ОКЛИЧНИК 4: Ворог Радянського Союзу!

ОКЛИЧНИК 1: Засуджений на вісім років суворих виправно-трудових лагерів.

Конвоїри під несамовитий гавкіт собак виводять арештованих і формують колону. На сцені з'являється духовий оркестр, шикується колона, крики, лайка, брязкіт ланцюгів.

КОНВОЇР: Внимание! Не оглядываться! Не разговаривать! Шаг влево, шаг вправо - конвой считает побегом и стреляет без предупреждения!

КОНВОЇР: Шагом марш!

Серед в'язнів Митрополит Йосиф Сліпий.

«ГОЛОС ЖИТТЯ»: Митрополита Сліпого перевезено з Києва через Москву етапами до Новосибірська. Поневіряння від табору до табору - Маріїнськ, Боїма, Вятка, Печора, Полярія, Інта, Потьма - 1948.

1953-1958 - п'ятирічне заслання в Сибір без права повернення на Україну.

1959 - засуджений на 7 років виправно-трудових таборів у Мордовії.

Хори виконують пісню "Чуєш, брате мій"

Один із спецтаборів. Барак. Нарі, на які постелено сінник, подушка, покривало. Митрополит уже одягнений у звичайний буденний одяг - куфайка, штани, зимова шапка, ноги обмотані онучами, на грудях і плечах табірний номер.

Спогади про Україну нашоухують на написання "Послання". Схилився над аркушем паперу і кусочком олівця пише "Послання."

ЙОСИФ: *(думки вголос)*

"Послання з нагоди празника Різдва"

Рідні мої, я тут в умовах не багато кращих від попередніх. Тріскучі морози. І тут є люди і нелюди. Качаніють ноги, бо моїм взуттям хтось потішився. Але Господь їм суддя!

Цьогорічні Різдвяні свята, далеко в більшій мірі, ніж в попередніх літах, будять непереможне бажання прийти до Вас, вислухати Ваших переживань, знайти слово потіхи і розради, принести Вам за Святим Павлом "усе духовне дарування для Вашого утвердження" і висловити щирі побажання... Щоби це свято, радість радостей не проминуло для Вас безслідно, але щоби принесло втіху, мир і щастя та додало сил до нових подвигів і жертв, "поки що надсідають нам терпіння і болі". Як бажали би ми в тих тайгах і тундрах віддати усі наші молитовні жертви, щоби Ви були повні непохитної віри в обіцянку "Христа-Миротворця".

Тихо чути колядку "Бог предвічний" \ заходять декілька в'язнів вітаючись: "Христос ся Рождає!"

СЛІПІЙ: Славіте Його!

Піднімається, з ніг спадає коц, колядники побачив босі ноги, шепіт між ними: "Митрополита обікрали". переглянувшись, зняли по одному кирзовому чоботу і подали Сліпому. Розчулений Митрополит обняв колядників і вони разом продовжують колядувати.

Колядка звучить голосніше і голосніше, вступають хори.

В таборі: "тривога", крики, команди, вартів розганяють в'язнів, колядка звучить.

"ГОЛОС ЖИТТЯ": Звільнений з ув'язнення 26 січня 1963 за клопотанням Папи Йоана XXIII та президента США Кеннеді. Повернутись в Україну йому не дозволено, Йосиф Сліпий їде до Риму.

"ГОЛОС ЖИТТЯ":

Далекий шлях із Воркути до Риму.

Молитву мовлять втомлені уста,

Над димом потяга могутній знак хреста

Розкинув руки владно, нескоримо,

Благословив Владика Україну.

Дія 4. "ОТЕЦЬ СВЯТОЇ ЦЕРКВИ"

Італія. Рим. Звучать італійські мелодії.

На сцені туристи, які фотографують місто. Вибігають "окличники":

ОКЛИЧНИК 2: Йосиф Сліпий відвідав українців в Німеччині, Іспанії, Англії, Франції...

ОКЛИЧНИК 4: Перші пастирські подорожі до Америки.

ОКЛИЧНИК 2: Патріарх відвідав вірних українців в Канаді, Голландії, Австралії.

ОКЛИЧНИК 3: Об'єднав український Єпископат в Синод Української Церкви.

ОКЛИЧНИК 1: Заснував Український Католицький Університет-центр духовного відродження.

ОКЛИЧНИК 4: Відновив монастир Студитів.

ТУРИСТ 1: Скажіть, шановні, хто такий Сліпий?

ТУРИСТ 2: І що він тут зробив у Римі?

СЕМІНАРИСТ 1:

В чужому Римі клаптик України
Для нас придбав Великий Патріарх,
Щоб ми вже не були раби уклінні,
Але господарі в своїх правах.

СЕМІНАРИСТ 2:

Тернопіль, Львів, Інсбрук і Рим -
То центри росту його духа,
Христовий меч завжди із ним,
Щоденним кормом все - наука.

СЕМІНАРИСТ 3:

Нова твердиня правди і науки
Збирає нас - розсіяних, слабких,
Дає знання, бере в незримі руки,
Підносить духа до вершин ясних.

ОКЛИЧНИК 1: Патріарх Йосиф Сліпий збудував собор Святої Софії в Римі.

СЕМІНАРИСТ 4: Народ гордиться і живе

За заповідями Владики.

Хай слава волі оживе,

Він - України Син великий!

*На "дорозі життя " появляється постать Патріарха Йосифа Сліпого.
Всі учасники виходять на сцену.*

"ГОЛОС ЖИТТЯ": Землю нашу та народ наш благослови, Владико.

Звучить музика гімну-пісні "Боже великий єдиний". (Звучать величальні дзвони. Завіса повільно закривається).

ПЕРЕВАГА ЛЮБОВІ

Година духовного спілкування

Мета. Ознайомити учнів із постаттю Патріарха Йосифа і його палкою любов'ю та відданістю народові і Церкві; розвивати в учнів почуття вдячності Богові за дар любові; виховувати любов й пошану до свого народу.

Допоміжні матеріали. Святе Письмо, портрет Слуги Божого Патріарха Йосифа, свічка чи лампада, вишита серветка, тексти про життя і діяльність Слуги Божого Патріарха Йосифа, диск із літургійним співом, квіти, вирізане з паперу велике серце з написами цитат Святого Письма, вирізані з паперу маленькі "сердечка" для кожного учня.

Хід заходу

I. Вступ.

Кожен з нас, приходячи у цей світ, отримує від Бога конкретне завдання. Це нелегка справа, яка вимагає багато мудрості і терпеливості, значних зусиль.

Людей, які за свого земного життя намагались виконати доручене їм Богом завдання, називають святими. Вони пам'ятали, що святість залежить від щирої молитви і довір'я до Бога.

Кожна людина виконує своє завдання в особистий спосіб. Візьмімо для прикладу трьох однокласників, які пишуть твір про своє улюблене заняття. Микола пише про футбол. Володя - про заняття в танцювальному гуртку, а Тарас - про участь у церковному хорі. Кожен пише про своє особисте, специфічне пережиття. Так розвивається і зростає покликання людини, дане їй від Бога.

II. Розвиток теми.

Серед багатьох постатей, які зуміли почути і реалізувати своє покликання є Слуга Божий Патріарх Йосиф Сліпий, про якого довідаємося більше сьогодні.

Чути легкі звуки музики

Учень 1: Серед мальовничих просторів Галицького Поділля, на берегах р.Серет розкинулось село Заздрість. Води потічків і річки Серет плывуть "повільно і величаво. Недалеко - Медобори з чудовими пагорбами, лісами і полями. Село оточене хлібними полями і рясними садами... То - житниця Галичини... Це ж той край, про який славетна Леся Українка писала: "Красо України - Поділля".

Маловідома колись Заздрість стала знана усьому світові. Тут 17 лютого 1892 р.Б. народився Йосиф Сліпий.

Учень 2: В своєму "Заповіті" Блаженний Патріарх Йосиф згадує: "Народився я і був вихований в українській, християнській, хліборобській, глибоковіруючій родині». Батько - Іван Кoberницький - маленьким виховувався у сім'ї Дичковських і взяв собі подвійне прізвище. Дідуся в народі прозивали "Сліпий". Цим прізвиськом називалися його внуки (в тому числі і внук Йосиф). Мати - Анастасія Дичковська. В селі донині добре збереглися хата і господарські будівлі батьківського осідку Кoberницьких-Дичковських.

Учень 3: Свій шлях у науку Йосиф розпочав малим хлопцем. "По п'ятому році життя, - згадував Патріарх Йосиф, - мене уже вчили брати та й моя мама, що вміла по-німецькому читати і писати".

Дальший шлях "через терни до зірок" - від рідної школи до народної школи у Вишнівчику, недалеко від Зарваниці на Поділлі, до Тернополя, далі до Інсбрука, Риму...

Через усе життя Патріарх Йосиф проніс сердечну любов до своєї сім'ї, родини, до рідного села. Про нього країни говорили: "Наше рідне Поділля тішиться симпатією до всечеснішого отця Ректора".

Учень 4: У численних листах до сім'ї і земляків о. Йосиф дуже жалкує, що обставини складаються так, що він не може відвідати рідних і село. Через заслання в Мордовії, Заполяр'ї і Сибіру, в благодатному Римі на схилі літ Блаженніший Йосиф згадував милу серцю Україну: "Засипані, заметені снігом села в Навечір'я Різдва Христового. Перемінюється в якесь таємне сяйво від свічки на столі з сіном, книшками і дідухом. Радісний гомін колядок і побажань лунає кругом. Забавна метушня, біганина з вертепом і зізодою. Нараз створився такий осередок, повний високих дум і емоцій, почувань радості та втіхи". Тим осередком була рідна сім'я, рідна домівка в рідній Заздрості..."

Ведуча: Життя Патріарха Йосифа - важка і терниста дорога. Однак, протягом усього часу випробувань, він не зневірився, а постійно молився за своїх духовних дітей і за весь український народ, якому, як пише у своєму Заповіті, "старався весь свій вік служити". Джерелом сили та енергії для цього палаючого світильника був вогонь Божої любові.

Патріарх Йосиф написав: "І основне заповітую вам: "Щоб ви любили один одного... (Йо. 15,12; 17) любов'ю, над яку більшої немає, що й готова життя своє віддати за друзів своїх..." (пор. Йо. 15,13). Оця любов до Христа, любов до Святої Церкви, що є Його Таїнственным Тілом, любов до рідної Української Церкви, що є повноцінною частиною вселенської християнської

родини, любов до рідного Українського народу, з його духовними і матеріальними скарбами вселюдського значення, визначували мій життєвий трудолюбивий шлях, моє думання і мою працю, на волі і в неволі". (Із Заповіту Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого).

Читання Святого Письма. 1 Коринтян 13.1-8.

Ведуча: Патріарх Йосиф не тільки знав ці слова апостола Павла, а жив ними. Ось чому вчинки, слова і ціле життя Патріарха - це вияв справжньої християнської любові, завдяки чому жив, вірив і надіявся, не шукаючи свого, радіючи правдою, все зносячи терпеливо...

Ось життєвий приклад. Патріарх Йосиф - на засланні в Мордовії. На прохання Патріарха його відвідують родичі зі Львова - Марія Сліпа та її дочка. Після відвідин залишилися спогади..

Учень 1: "І ось, нарешті, через вікно я вперше побачила нашого в'язня-мученика, про якого так багато чула, - в куфайці, кирзових чоботях, у ватяних штанах, з паличкою в руці і з порожнім мішком за плечима. Я звернула увагу, що в'язні, які сиділи під стіною на подвір'ї табору, побачивши Митрополита, всі встали і привіталися. Митрополит їх поблагословив. Сльози навернулися нам з мамою на очі. Коли Стрийко увійшов у кімнату, я побачила високе вдумливе чоло і ясні проникливі очі...

Перед нами стояв 68-літній в'язень-каторжанин, який пройшов допити і знущання, катування і морення голодом, але незламаний на душі і у вірі. Поблагословив нас, погладив мене по голові і поцілував. Ми дуже плакали, коли побачили Стрийка таким. Сорочка - латка на латці. Стрийко одразу сказав: "Не плачте. Не можна. Треба вірити і надіятись на ласку Божу".

Ведуча: Любов - велика чеснота. Завдяки любові людині під силу зробити все. Справжню вартість мають тільки вчинки, зроблені з любові. Отже, любов - основа добрих діл.

Господь Бог створив кожну людину з любові і для любові. Потрібно повірити в це і змагати до зростання чесноти любові в особистому житті. Щоб любов'ю відповідати не тільки на любов, але на кривду й терпіння, виконуючи навчання Ісуса Христа про любов до ворогів. Ходити в світлі Божої любові. Патріарх Йосиф - приклад для наслідування у цьому.

«Запис» радіопрограми

"Чи може людина ХХІ ст. стати святою?"

Ведуча: Вітаю вас, любі друзі, на каналі 1 + 1 школи ... міста ... у програмі: „Чи може людина ХХІ ст. стати святою?“. З вами постійна ведуча ... Спочатку наші кореспонденти 1, 2, 3 - вислухають думки наших слухачів (Звучить музика, кореспонденти з іграшковими мікрофонами беруть інтерв'ю у присутніх).

Кореспондент 1:

- Чи може людина ХХІ ст. бути святою? (*Відповіді присутніх*).
- Що означає бути щасливою людиною?

Кореспондент 2:

- Як ви розумієте святість?
- Хто такі святі?
- З кого ви берете приклад для наслідування святості?

Кореспондент 3:

- Що треба робити, щоб стати святим?
- А ви б хотіли стати святим?

Ведуча: Зробимо підсумок нашої радіопередачі. Отже, в нашому столітті теж можна стати святим. Але як?.. Цим хочуть з вами поділитися (імена дітей). Ці два хлопці справжні друзі. Це знає вся школа. Вони намалювали і принесли на передачу свої малюнки. На їхню думку, святі - це люди щирі, терпеливі, доброзичливі, готові допомогти, вміють прощати, співчувати, люблять життя.

А який ти?.. Це питання сьогоднішнього дня. Просимо вас надсилати свої думки на адресу:

Вчителю християнської етики, кабінет № ,
СЗШ № Місто

Завдання в класі. На дошці прикріплений плакат у вигляді вирізаного серця з написами взятими з Першого послання до Коринтян (13,1-8): "довготерпелива", "лагідна", "не заздрить", "не чваниться", "не надимається", "не бешкетує", "не шукає свого", "не поривається до гніву", "не задумує зла", "не тішиться, коли хтось чинить кривду", "радіє правдою", "все зносить", "в усе вірить", "усього надіється", "все перетерпить".

Зверху великими буквами написано слово "ЛЮБОВ".

Кожний учень отримує вирізане з паперу сердечко. Протягом 5-ти хвилин роздумів над почутим учні пишуть на сердечках коротеньку особисту молитву і під звуки співу прикріплюють по черзі свої сердечка біля одного з написів на великому серці. Вчитель прикріплює сердечко із заздалегідь написаними на ньому словами Патріарха Йосифа:

"... молитву мовлю до нашої Небесної Заступниці і Владичиці Богородиці - Приснодіви: Прийми під свій Могутній Покров нашу Українську Церкву і наш Український Нарід!

Життєва настанова: Всі ми схиляємось перед постаттю Патріарха Йосифа, який є справді прикладом до наслідування. У грудях Патріарха билось велике, повне любові до Бога і свого народу, серце. Старався любити

всіх любов'ю Христа. Відчував потреби ближніх. Жив справжнім, відданим Богові життям. Однак, пам'ятаймо, що наш славний Патріарх був колись дитиною, а пізніше - юнаком, а потім священиком. Він не народився святим, а став ним.

Варто поставити перед собою два важливі питання і дати на них відповідь.

- Завдяки чому Патріарх Йосиф став людиною, яку знає весь світ?

- Які християнські риси, за прикладом Патріарха Йосифа, бажаю плекати в собі?

Домашнє завдання. Написати короткий твір на тему однієї з прикмет любові, висвітлених у Першому посланні до Коринтян (13,1-8), або на тему: "Приклад Патріарха Йосифа у моєму житті".

Спільна молитва "Отче наш"

***«В житті важливі не літа людини,
А що дає людина для народу!»***

Науково-мистецька композиція, присвячена 125 річниці від Дня народження Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого

Архитко Г.В., спеціаліст вищої категорії, старший учитель,
Заздрістської ЗОШ І-ІІ ступенів імені Йосифа Сліпого
с. Заздрість, Тереховлянського р-ну

Пісня-молитва « Отче наш »

(виконують вчителі, музичний керівник Коляса Г.Р.)

Вірш «Ювілейне» (читець Дюк Діана, учениця 9 класу)

У ріднім краю вродилась дитина,
Любов'ю материнською колисана.
Ніхто не знав, що виросте зі сина
І що йому на долі десь написано.
Чи виросте він дубом, чи вербою,
Чи схилиться, чи стане непомітно,
Чи серце його сповниться любов'ю
До ближніх, чи залишиться самотнє?
Чи дасть йому Господнє Провидіння
Життя своє встелити добротою?
Не очерствіти у своїх терпіннях
І дарувати слабшим зрозуміння?

Ішов по муках, по важких дорогах,
Несучи ціль свою перед собою.
Стоїть він перед нами, перед Богом,
Стоїть він перед нашою добою,
В руках з хрестом розп'ятої України,
Що бореться, розп'ята, за свободу!
В житті важливі не літа людини,
А що дає людина для народу!

Доповідь I частина

(доповідач Гричило І.Б., вчитель історії, правознавства)

Дитинство та роки навчання майбутнього Патріарха і Кардинала

У степовому селі Заздрість, що лежить на гірській рівнині між ріками Серетом та Стрипою, 17 лютого 1892 році в сім'ї Івана та Анастасії Коберницьких-Дичковських (Сліпих) народилася восьма дитина – син Йосиф. Заможна багатодітна родина була дуже шанованою і глибоко віруючою.

Дитинство і молодість Йосифа проходили під дбайливим оком батьків, які сприяли фізичному та інтелектуальному розвитку сина, а також його духовному дозріванню в світлі християнських чеснот. Вони словом та прикладом власного життя зуміли зразково виховати юнака. Завдяки старшому братові Роману вже у п'ятирічному віці Йосиф навчився читати й писати. Змалку він виявляв не властиву віку серйозність, дисциплінованість і зосередженість у здобутті знань. Особливо добре йому давалося вивчення іноземних мов (мати володіла німецькою мовою і прищепила синові інтерес до вивчення).

Під час навчання у народній школі в Заздрості випала візитація Митрополита Андрея Шептицького. Священик представив Митрополитові Йосифа як найздібнішого і найстараннішого учня. Це була перша зустріч Йосифа Сліпого з Митрополитом Андреем Шептицьким.

Закінчивши народну школу в Заздрості, Йосиф Сліпий перейшов на навчання до Вишнівчика. В 1903 році він закінчив «четверту народну класу» австрійського типу з відзнакою. А опісля було навчання в Тернопільській гімназії, де Йосиф Сліпий один із кращих гімназистів. У тернопільській гімназії він досконало вивчає грецьку мову, захоплюється творами українських класиків, знайомиться з культурою Гуцульщини.

Після закінчення з відзнакою гімназії перед Йосифом Сліпим постає дилема: іти на богословію чи філософію. Родина переконувала та й сам Йосиф хотів бути священиком. Однак священство могло стати перешкодою здобуття найвищого звання професора університету, щоб бути, як тоді

говорили, «аристократом духа». Приглянувшись до інших священників-професорів, він вирішив, що можна бути і священником, і професором водночас. І у 1912 році вступає до Львівської греко-католицької Духовної семінарії та університету. Вступні іспити в нього приймає Митрополит Андрей Шептицький.

Все виховання у духовній семінарії було спрямоване на підготовку сільських парохів, на наукову працю виділялося мало часу. Щире бажання вчитися не покидало Йосифа, тому він звертається до Митрополита Андрея з проською про можливість поїхати на студії. Митрополит, що помітив гарячий запал молодого семінариста, відряджає його на навчання до прославленого Інсбруцького католицького університету в Австрії, де здобуває ступінь доктора богослов'я.

Ієрейські свячення майбутній Глава української греко-католицької церкви прийняв 30 вересня 1917 року в лаврі отців Студитів в Уневі від Митрополита Андрея Шептицького.

Потім отець Йосиф навчається у Римі в Папському Григоріанському Університеті, відвідує лекції в університеті Анжелікум (нині університет святого Томи).

Після двох років посиленого навчання здобуває титул «Magister aggregatus» (рідкісний титул унікальних наук) як доктор філософії й теології повертається до Львова і стає професором Львівської Духовної семінарії.

Сценка «Перший Буквар»

(виконують: Боднарюк Назар, учень 9 класу, Пелих Степан, учень 2 класу)

- Йосифе! Йосифе! А йди-но сюди!

- Ти кликав мене, Романе?

- Так, братику, я кликав тебе. Вчора із батьком ми їздили до Тернополя. Ось, поглянь, що я тобі купив.

- Що це, книжка?

- Не просто книжка. Це Буквар, Йосифе.

- Справжній Буквар? Такий, як діти в школі мають? Ой, який він гарний! А як пахне!

- Свіжою фарбою пахне.

- А які малюнки тут гарні. І гачки якісь: великі і малі.

- Це, Йосифе, букви, а не гачки. Я навчу тебе їх, і ти навчишся читати.

- Романе, почитай мені, що тут написано.

- Ні, Йосифе, не тепер. Після обіду з батьком і Михайлом ми їдемо в поле лагодити обори для худоби. А тепер ходімо, мати чекає нас з обідом.

Пісня «Рідне село»

(виконує Вуй Тетяна, вчитель музики)

Вірш «Кадилом ліс...»

(читець Боднарюк Марія, учениця 7 класу)

Кадилом ліс, а медом пахло поле,
Тремтіла пахощами свіжа м'ятка,
Молилися лілеї на престолі:
На прощу мама привела хлоп'ятко.
-Кріпи його, о Зарваницька Мати,
І не щади святого Провидіння...
І простелилась стежечка хлоп'яті
У мучеництва шлях, у шлях терпіння.
Пройшли десятиліттями руїни.
Первоєрарх ізблизивсь до ікони
Краплинками води із України
Благословив золочену корону.
-Царице Неба, поможи провести
Народ мій вірний, завершити діло...
Поклало сонце хрест. І враз піднеслись,
Напружились рамена в ризах білих.
-Візьми мій нарід у свої долоні,
Подільська, Зарваницька щедра Мати!
На митрі і золоченій короні
У самоцвітах відблиск благодатей!
Під Твою милість... вдячно, торжественно
Молитва всесвітом понад лани пшениці...
Навіки, Діво, будь благословенна
У рідній українській Зарваниці!

Пісня «До Зарваниці»

(виконує Іванчук Наталія, випускниця школи, студентка
Теребовлянського вищого училища культури)

Доповідь II частина

(доповідач Слободян М.М., педагог-організатор)

Учений і будівничий церкви, педагог і діяч церкви
Богослов, вишколений в Інсбруці та Римі, котрий володів вісьмома європейськими мовами, мислив широко, системно і подумки зазірав у

майбутнє: державність України мусить будуватися на національних і вселенських основах.

Початок наукових праць майбутнього Кардинала торкалися тем догматики, історії церкви, канонічного права.

Найпершим і найголовнішим своїм завданням Йосиф Сліпий вважав комплектування бібліотеки Богословського Наукового Товариства, оскільки без потужної наукової бази першоджерел піднести богослов'я було неможливо. Вже через два роки каталог містив 562 томи, а в наступні роки книгозбірня стала однією з найбільших українських бібліотек.

З 1930 року як член Наукового товариства імені Тараса Шевченка Йосиф Сліпий послідовно і невтомно мурував цей найсильніший фундамент, коли з 1925 року став ректором Львівської Духовної семінарії, а 1928 – першим ректором відкритої Греко-Католицької богословської академії.

Йосиф Сліпий невтомно трудився над піднесенням престижу академії, ним було створено багато важливих кафедр. Щоб запозичити кращі зразки наукової роботи, методів навчання й виховання, сам їздив до Бельгії, Німеччини, Франції, Італії.

Зі спогадів колишніх студентів Богословської академії дізнаємося, що ректор Сліпий, викладаючи історію християнської філософії і спеціальну догматику, вмів зацікавити студентів богословськими студіями. Найздібніших студентів відряджав на навчання за кордон.

До роботи зі студентами ректор Сліпий постійно залучав найкращі сили Львова та з-за кордону, серед яких були історик Іван Крип'якевич, мистецтвознавець, професор Берлінського університету Володимир Залозецький, археолог Ярослав Пастернак, антрополог Іван Раковський, історик Української церкви Микола Чубатий, музикознавець Борис Кудрик.

У позанавчальний час студенти мали змогу розширювати свій кругозір завдяки читальні «Просвіта», краєзнавчому гуртку, релігійному музею, прекрасному хору та оркестру. Незабутніми були авторські вечори видатних письменників, музикантів, а також вечори національних свят та роковини релігійних та культурних діячів.

Через увесь час отець Сліпий був одним з найближчих співробітників Митрополита Андрея Шептицького. Митрополит мав глибоку пошану до працьовитого, серйозного, глибоко побожного ректора Богословської академії. І його він рекомендував у Римі як свого помічника і майбутнього наступника. Митрополит Андрей крім надзвичайної талановитості, високої освіченості, великих організаторських здібностей бачив у Йосифа Сліпого чи не найважливішу рису для Глави Церкви у присмеркову годину – він ніколи не відступить.

25 листопада 1939 року за рекомендацією та проханням Митрополита Андрея Папа Пій XII надав Йосифові Сліпому титул Архієпископа і коадютора, тобто законного спадкоємця Глави помісної Церкви.

Даруючи світло іншим, сам Андрей Шептицький згорав, змучений хворобою. 1 листопада на 80 році життя не стало провідника Української Греко-Католицької церкви. Гірка доля чекала Українську Греко-Католицьку церкву після смерті її керманича.

Вже у березні 1946 року відбувся акт наруги над людністю Галичини – одним розчерком пера «вождь усіх народів» з допомогою Львівського псевдо собору знищив Українську Греко-Католицьку церкву, поставивши її поза законом.

Із матеріалів надовго закритих у спецховищах – лист Карпова до Сталіна: « Російська православна церква, яка в минулому не докладала достатніх зусиль для боротьби з католицизмом, у даний час може і повинна відіграти значну роль у боротьбі проти греко-католицької церкви. Рада пропонує:

а) організувати у Львові православну єпархію, поставивши на її чолі єпископа з титулом єпископа Львівського і Тернопільського; б) зміцнити Почаївську православну лавру в Тернопільській області; в) від імені патріарха і Синоду Російської православної церкви випустити спеціальне звернення до духовенства і віруючих уніатської церкви і широко розповсюдити його по парафіях; г) організувати всередині уніатської церкви ініціативну групу, яка повинна буде декларативно заявити про розрив з Ватиканом і закликати уніатське духовенство до переходу у православ'я».

Колесо машини масових репресій закрутилося з божевільною силою. Вона, ця машина, була призначена для постачання в тюрми, концтабори якнайбільшої кількості людського матеріалу – кращих умів України.

Тоді й почався страдницький шлях Йосифа Сліпого.

Вірш «Патріархові»

(читець Слободян Марія, учениця 9 класу)

Життя Вам не стелилось килимами,
Тяжка й самотня Вам лежала путь,
І все ж таки Ви вашими думками
Зуміли людські душі сколихнуть.
Спасибі Вам! Нехай Господь Всевишній
Вас охораняє від усіх скорбот
І об'єднає нас, сліпих і грішних,
В один, нарешті, з'єднаний народ.

Вірш «Важку долю Всевишній готує тому...»

(читець Сорівка Христина, учениця 9 класу)

Важку долю Всевишній готує тому,
Кому силу дарує зносити недолю,
Хто в житті вибирає дорогу пряму,
Не сахаючись мук, не лякаючись болю.
Хто без скарги приймає терновий вінець
І несе його мовчки крізь бурі й негоди,
Щоб для втомлених душ і покірних сердець
Відкупити від долі хоч клаптик свободи.
І хоч шлях цей важкий, і нелегка мета,
Та тягар, не вагаючись брати на себе, —
Це прикмета борців і повинність свята,
Кому силу дано! Кого вибрало небо!

Пісня «Боже, я молюсь за Україну»

(виконує Горак Оксана, випускниця школи)

Вірш «Хто зрозумів»

(читець Архитко Анастасія, учениця 9 класу)

Бредеш життям – байдуже і безкрило,
Деся в натовпі розтоптана пилина...
І раптом - відчуваєш дивну силу!
І раптом - розправляєш гордо спину,
І голову підносиш: ти – Людина!
Ти – частка вічності!
Тобі дано любити,
Тобі дано - дивитися на небо!
Тобі дано – твій клаптик твого світу
Світлішим залишити після себе!
Тобі дано – боротись і горіти!
Тобі дано!.. А ти бродив безсило.
Хто ж міг в тобі надії воскресити?
Хто поглядом підніс твій зір від пилу?
Лиш сильний духом міг малу людину
Так сколихнути!
Усміх Ваш... Обличчя...
Хто зрозумів, що в день той, в ту хвилину
Ходив між нами Велетень сторіччя
І Син великий – України!

Пісня «Марія»

(виконує Вуй Тетяна, вчитель музики)

Доповідь частина III

(читець Коляса Ю.В., вчитель початкових класів)

Багатостраждальний пастир і його хресна дорога

Йосифа Сліпого називають християнським великомучеником. І це справді так. Він ніс тяжкий хрест керівництва церквою-страдницею упродовж сорока літ. Він витерпів, як відзначав Мирослав Іван Кардинал Любачівський, «18-літнє мучеництво в тюрмах... витримав чи не найтяжчі часи в історії нашої Церкви — сталінщину... Спочатку в тюрмі, відтак у Києві, в Мордовії, в Єнісейському краї. Він витримав і був готовий до кінця нести той хрест...» Великий мученик пам'ятав слова Біблії: «Не бійся нічого, що маєш витерпіти... Будь вірний до смерті, і дам тобі вінець життя».

Будучи тимчасово призначеним єпископом Галичини, в умовах жорстокого окупаційного режиму Йосиф Сліпий чудом залишився живим. Уже 22 червня 1941 року люди НКВС мало не вбили його. Єпископа вивели разом з іншими із Собору Св. Юра, роздерли на ньому рясу і поставили під мур, тримали кілька годин. Потім прийшов якийсь старшина і відпустив їх. Після того, як Україну було звільнено від фашистів, від Йосифа Сліпого вимагали закликати українських повстанців відмовитися від боротьби за незалежність. Він не погодився. Наслідки не забарилися: беріївські підручні заарештували Йосифа Сліпого.

«Пригадую собі, — оповідає Блаженніший, — як в середу, 11 квітня 1945 року, наїхало дуже багато авт з поліцією, а полковник Мельніков приніс мені документ про арешт. Обшукали мене і забрали на авто та відвезли до тюрми при вулиці Лонцького. Дуже прикра була річ почути на собі під час обшуку розбишацькі руки». На другий день під охороною чотирьох конвоїрів його відправили поїздом до Києва, звідти «чорним вороном» доставили у найтяжчу тюрму на вулиці Короленка, 33. Після нових обшуків Й. Сліпого запроторили до «одиночки».

«Мене водили на слідство день і ніч, — згадував Блаженніший, — так що я буквально падав з ніг і мене мусили підтримувати, ведучи до слідчого судді, при тому голодував, бо давали на день трошки юшки і 300 грамів хліба. А голодування, безсоння і часті довготривалі допити можуть допровадити людину до безум'я; то велика ласка Божа, що я витримав ті всі муки». Як «ізмінника родіни» Йосифа Сліпого засудили на вісім років важких робіт, хоч провини не знайшли йому ніякої. Йому приписали контрреволюційну діяльність, шпигунство на користь Ватикану, вороже ставлення до СРСР, а також паразитичний спосіб життя за рахунок народу. Разом з ним було ув'язнено ще сімох єпископів.

Як зазначає П. Лаврів, «на медпунктах обширного ГУЛАГу МВД СРСР в'язні, навіть злодії, ставилися з пошаною до білобородого панотця... Коли одного дня наглядач вигнав 60-літнього Митрополита на роботу за межі зони, в'язні застрайкували і попередили наглядача, що в разі продовження знущань, йому влаштують самосуд. Не раз до Йосифа Сліпого підходили в'язні, щоб поділитися кусочком хліба, чорним разовим підпалком, горнятком горохового супу чи чаю зі словами: «Ви мене не знаєте, але я Вас знаю», «Я знаю, що Ви тепер у великій потребі і бодай тим хочу Вам допомогти». І тут же зникали.

Щоб позбавити цю стійку і героїчну людину можливості впливати на людей, Йосифа Сліпого постійно переводили з одного місця на інше, піддавали різноманітним допитам і витонченим тортурам. Під час однієї з таких пересилок Сліпий провів тривалий час без їжі в душному тюремному вагоні, загнаному в глухий кут. На Красноярщині кримінальні злочинці зламали йому руку, на що тюремний лікар зауважив: «Що ж, іншим ламають ребра, а Вам зломили тільки руку». В Потьмі (Мордовія) він захворів на запалення легень і мало не помер від високої температури, мав відморожені ноги.

Відсидівши один строк, митрополит Сліпий одержав ще три. У 1953 році його відправлено на п'ять років до Сибіру; в 1957-му дістав чотири роки каторжних робіт, у 1962-му його засудили до довічного ув'язнення у сумнозвісних мордовських таборах суворого режиму для політичних в'язнів, але йому пощастило вийти звідти живим.

Італійський єзуїт, військовий капелан, що залишився після війни в Україні як пастир для латинників, о. П'єтро Леоні, описуючи страхіття тюрми в перехідному кіровському таборі, пригадує таке: «В межичасі до нашої камери вкинули інших політичних ув'язнених. У сумерку я почув невідомий мені голос, що мене кликав. Старий чоловік з бородою стояв біля моїх нар. Він подав мені руку, кажучи — «Йосиф Сліпий». І радість, і біль у той самий час стисли моє серце у свідомості, що я знаходжусь сам разом з моїм Митрополитом».

Нові строки Митрополит отримав за пастирські послання до віруючих, які переписувалися й передавалися в Україну з рук до рук таємно. За приблизними підрахунками дослідників життєвого шляху Патріарха, він надсилав їх у рік двічі, а деколи й більше.

Фрагмент окремого послання: «Цьогорічні Різдвяні Свята в далеко більшій мірі, ніж в попередніх літах, будять непереможне бажання прийти до Вас, вислухати Ваших переживань, знайти слово потіхи і розради, принести, за святим Павлом, «усе духовне дарування для Вашого утвердження» і

висловити найщиріші побажання...»; «Як бажали б ми в тих тайгах і тундрах віддати усі наші молитовні жертви, щоби знайти такі слова і сказати їх в таку хвилину, щоби Ви повні непохитної віри в обіцянку Христа-Миротворця, коли не в храмі, то бодай в своїй хатині, в своєму серці, де б Ви не були і в яких умовах не знаходилися б, глянули на Христа в яслах сіяючим радісним оком, щоби такий настрій супроводжав Вас при св. Вечері і найшов вислів Вашого глибокого переконання в колядах, що справді «Нова радість стала, яка не бувала», щоби Ви вже тепер відчули завдаток того мира і щастя, яке готує Вам Христос. Христос рождається!»

Знищуючи фізично і морально, кати Патріарха не змогли заглушити його голосу, який через оці та їм подібні послання лунав від табору до табору, від священика до священика, від вірного до вірного. Після виявлення інквізитором одного з таких послань Сліпого запроторили аж на Камчатку. «Подорож» туди з Києва у вагоні для худоби тривала довгих три місяці!

Наступні два вирокі він знову отримав за послання віруючим і таємне служіння в таборах і тюрмах Божественної Літургії. Ось ще кілька свідчень колишніх в'язнів ГУЛАГівських лабіринтів. Михайло Ілляшук розповідає: «Зі Сліпим мені вдалося познайомитися ближче, бо лежав я свій час разом із ним в одній шпитальній «палаті». Це був великий, високий, поставний чоловік... залишилося в мене від нього загальне враження мужньої краси. У зовнішньому вигляді Сліпого, в його манері поведінки, в спілкуванні з арештантами не було нічого святенського, релігійного, ніякого показного лицемір'я великомученика, який постраждав за віру Христову. Він був простий зі всіма, і нікому не спало на думку, що до арешту ця людина займала високе суспільне становище... Це був ерудит, високоосвічений чоловік... Його недовго продержали в Боїмі. Тут було багато українців із Західної України. Начальство боялося, щоб його вплив не збільшився серед земляків, бо вони бачили в ньому не тільки духовного наставника, але й українського провідника...».

Свою зустріч з Блаженнішим так описує професор Євстахій Станіславський з Відня: «Зустріч моя з Митрополитом була для мене безмежною радістю, і я її зараховую до найбільш зворушливих хвилин у моєму житті... Митрополит нагадував мені людину з душею первісного християнина, з усіма цінними прикметами, вірний своїй Церкві і народові. Назовні скромний, але з глибоким умом і широким світоглядом — справжній ієрарх української греко-католицької Церкви і гідний наступник престолу Кир Андрея. Ця величність Митрополита була відома серед в'язнів і рівночасно була пострахом для більшовиків, бо за його кожним кроком і найменшим порухом стежили, — як за найбільшим злочинцем... Але він

повсякчасно вірив у перемогу сили Христа і що незабаром знову будуть вільно гомоніти свят'юрські дзвони гомоном святої радості і перемоги...».

Авраам Шифрін, колишній майор Червоної Армії і юрисконсульт міністра оборони, у своїй книзі «Четвертий вимір» пише: «Ми зараз зрозуміли, що радянська влада ніколи не звільнить того, що був для українців духовним прапором... Митрополит Сліпий виглядав велично навіть у своїй арештантській одежі... Спокійний, висококультурний, він сидів у радянських таборах... в тому кип'ячому казані «зłodійської каламуті» уже друге десятиріччя і був дуже хворий... тримався непохитно і старався не бути тягарем нікому, а допомагати іншим... Його уважливість та ласкавість приваблювали до нього людей... Я пам'ятаю, як він читав нам лекції з релігійної філософії, а сам слухав єврейського професора атомної фізики Юрія Меклера...»

Історія людства знає чимало випадків, коли увага світу була прикута до особи, від якої залежала доля мільйонів. На початку 1963 року в центрі такої уваги став українець. Людина, яка не мала ніякої влади, але мала велику повагу й авторитет у європейському світі, стала загрозою для більшовизму. Під натиском Ватикану, за наполегливим сприянням Папи Івана XXIII, з боязнi, що в силу своєї популярності Глава Римо-Католицької Церкви міг ускладнити життя комуністичної імперії, піддавши її моральному осудові, за сприяння американського президента Кеннеді Москва приймає рішення звільнити Йосифа Сліпого.

Московські правителі пропонували ув'язненому Митрополитові посаду православного Патріарха, але він залишився вірний Апостольському Престолові. Перед виходом на волю Йосифа Сліпого ще раз привезли до Києва, де змушували підписати заготовлені заяви проти Папи Римського, Ватикану, «українських буржуазних націоналістів». Не домігшись бажаного, а ще, боячись Йосифа Сліпого на волі, московські прихвосні таємно отруюють кров Митрополита. Але Божа воля дарувала Блаженнішому ще 21 рік, щоб служити рідній церкві та рідному народові.

Вірш «Владика нескорених»

(читець Слободян Ольга, учениця 9 класу)

Хто був той, що у ніч горобину відчаю-розпуки
Вийшов бурі назустріч на зрошені кров'ю поля,
Мужнє серце руками стиснув, щоб не трісло від муки
І до Господа мовив: «Хай станеться воля Твоя!»
Хто був той, що поніс у сипкі сніговії Сибіру
Непокору борця і загибелі жах переміг,
Що в незламності духа, обкутого панциром віри,

Літ сімнадцять ступав по безмежжі замерзлих доріг?
І хоч лютий буран, незагнuzданий брат хуртовини,
Засипав мертву тундру заметами білих снігів,
Та в душі мерехтіли вишневі сади України
І міражем зринав сімсотлітній незраджений Львів.
«О, мій краю-герою, напоєний ядом терпіння,
Земле рідна, розп'ята живцем на хресті!
Не поставить ваш кат у покорі мене на коліна,
Ні не купить мене він за митрі свої золоті!

Вірш «Гримить сибірська каруселя»

(читець Дюк Діана, учениця 9 класу)

Гримить сибірська каруселя.
Полярним вітром приграє
До танцю смертного деревам:
Московським вітром приграє!
Сибірське жниво, людське жниво!
Людське приречення...
Вже все умерло. Тільки очі
Не вовчі – зоряно-живі
Молитву Господа шепочуть.
І на завійній корогві –
Господнє чудо об'явилося:
Устала райдуга!
У ній з небес усіх країн явилися
Найкращі барви!
Буре, стій!
Тут – моляться приречені,
Розстріляні хуртечами,
Без тіла, а катовані,
Без ланцюгів, а сковані;
Тут на Скелі з крижаних плит
Моляться Митрополит!

Пісня «На Сибірі»

(виконують Коляса Г.Р., вчитель музики, Гричило І.Б., вчитель історії,
правознавства, Петрик А.О., вчитель англійської мови)

Доповідь IV частина

(доповідач Петрик А.О., вчитель англійської мови)

Багатогранна праця теолога-науковця

Повернення Митрополита до активного життя свідчить про його небувалу життєву витривалість, зібраність і залізну волю, що дозволили йому зняти із себе страшний намул вісімнадцяти років каторги. Він відновлює свою діяльність. Ватикан іменує Йосифа Сліпого Верховним Архієпископом УКЦ, а в грудні 1963 року Папа Павло VI призначає його членом Святої Конгрегації (Ватиканської комісії) Східних Церков. У січні 1965 року Сліпого удостоюють звання Кардинала.

З новою силою Кардинал продовжує свою багатогранну працю теолога-науковця, вихователя служителів Христової Церкви. Йому притаманні спокій, системність, плановість.

Йосиф Сліпий прожив двадцять один рік у вільному світі. Він об'їхав майже усю планету, відвідував українські церковні громади, відправляв Богослужіння, промовляв до вірних. Усюди і завжди єднав греко-католиків з православними. Його сучасники згадували, що коли Кардинал Сліпий прилетів до Канади, то поцілував її землю, що прихистила українців, і негайно поїхав до лікарні, де лежав хворий Митрополит Української Православної Церкви Іларіон — професор Іван Огієнко.

Важко повірити, що людина, яка стільки років терпіла найтяжчі фізичні і моральні муки, за плечима якої було понад сімдесят літ, ще мала енергію виконувати таку величезну працю. Окрім того, що систематично відповідав на ділові папери, які надходили зі Святої Конгрегації Східних Церков та Державного Секретаріату, він вів широке листування. І відповідав власноруч на сотні листів, що їх отримував з усіх кінців світу. Мав тверде переконання, що справа, за яку терпів у Сибіру, яку розбудовував за межами Вітчизни, не пропаде. « Не треба забувати, — писав він, — що по страсній п'ятниці завжди настає Світлий Великдень».

Велику увагу Йосиф Сліпий приділяв українській католицькій освіті. Він заснував Український Католицький університет імені св. Кипиментія Папи з бібліотекою, видавництвом та архівом. На його рахунок — відновлення літературно-науково-популярного журналу «Дзвони» і релігійного часопису «Нива». Він став ініціатором будівництва у Римі за зразком Софії Київської Собору Святої Софії, відновлення чернечого чину отців Студитів, відкриття відділень Українського Католицького університету в Чикаго, Вашингтоні, Філадельфії, Лондоні та багато іншого. За час перебування в Римі Йосиф Сліпий опублікував понад двісті праць. Він любив спілкуватися з науковцями, був меценатом науки, даючи кошти на різні видання. Патріарх врятував Український Вільний Університет (тепер він знаходиться в німецькому місті Мюнхені), виділивши 950 тисяч марок, щоб купити у 1976 році будинок для нього. Був почесним доктором цього університету, а також

багатьох університетів США та Канади. Недаремно Блаженніший називав віру і науку двома крилами людського духу.

Разом з тим Йосиф Сліпий і далі вів боротьбу за об'єднання Церкви, прагнув створити один Патріархат для всіх українців. Він зазначав, що Православна і Католицька Церкви не мають суттєвої різниці. Кардинал Любачівський вважав, що, «якби Господь дав можливість вернутися Патріарху Сліпому до Львова, він був би беззастережним авторитетом і серед католиків, і серед православних... Бо він дивився на ці поняття з точки зору християнства часів Володимира Великого, бо ці поняття лише взаємно доповнюються, а не суперечать одне одному».

Яскравим підтвердженням цих задумів і прагнень Блаженнішого є його заповітні слова наступним поколінням: «Моліться, працюйте і боріться за збереження християнської душі кожної людини українського роду і за весь Український нарід і просіть Всемогучого Бога, щоб він допоміг нам завершити нашу тугу за єдністю і наші змагання за церковне з'єдинення у здвигненні Патріархату Української Церкви!»

Варто підкреслити, що якби події в Україні розвивалися не так трагічно, якби не було так званої «самоліквідації» Української Автокефальної Православної і Греко-Католицької Церков у 1930 і 1946 роках, то між цими релігійними конфесіями обов'язково пролягли б мости єднання на ниві культури, харитативної місії, проповіді Євангелії, а можливо, і на ниві відповідних догматів та канонів. Адже мова йде про Церкву одного східного обряду, однієї мови богослужіння — української, одних народних звичаїв і традицій, що починаються від Володимирового хрещення 988 року.

Питання церковної єдності були у центрі науково-дослідницької праці Й. Сліпого, який підійшов до цієї проблеми з різних аспектів — богословсько-догматичного, культурно-духовного та історичного. «Боже, нам єдність подай!.. Душевно радію, коли бачу, що хоч ще церковно нез'єдинені в одній Церкві сини і дочки Українського народу, з хрестами на своїх плечах вже з'єдинені в Христі і в Його терпіннях зближаються до себе, щоб привітати себе поцілунком миру й обнятись у братній любові!»

Усе життя, уся діяльність Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого – це щира любов до України, беззаперечна відданість українському народу, його правда, воля і стремління, нав'язані вірою в Бога.

Пісня «Мойй Україні»

(виконує Вуй Тетяна, вчитель музики)

Вірш « Мені наснилася Україна»

(читець Сорівка Христина, учениця 9 класу)

Мені наснилася сьогодні Україна

І моя Заздрість – рідне джерело.
Батьківська хата така ніжно – біла,
Садок вишневий і лелек гніздо.
І раптом біль такий тяжкий і млосний
Моє гаряче серце огорнув.
Пригадую,колись малим і босим
Я Божі кроки правди тут збагнув.
Тут матінка вела мене за руку,
Тут батько мені човник майстрував,
А тут із старшим братом у науку
Найпершу стежку вміло торував
Усе мені таке близьке і миле:
Тут кожна квіточка і кожне стебельце.
У сні мені здалося якось в хвилі,
Вони ласкаво кликали мене.
Мені наснилася сьогодні Україна...
Від сну збудившись,щиро я моливсь
Щоб храмами сіяла Україна,
Аби народ мій в світі не згубивсь.

Пісня «Молюся за тебе»

(виконує Горак Оксана, випускниця школи)

Вірш «Не покидав тебе я, Україно»

(читець Слободян Ольга, учениця 9 класу)

Не покидав тебе я, Україно,
Ані на день і навіть ні на час,
У помислах до тебе, рідна линув,
За тебе я молився повсякчас.
У спогадах я бачив рідну хату
І рідну Заздрість в маєві садів,
І храм, в який водила мене мати,
Стареньку школу, в яку батько вів.
Я не забув нічого ні на йоту,
Ті спогади давали мені сил,
Все врізалось у пам'яті достоту.
Я лиш тобою, Україно, жив.
І біль твій завше відчував так само,
І, як той митар, гірко сумував,
Коли тебе боліло, рідна мамо,
Я в спогадах тебе не полишав.

Не раз терпів тяжкі наруги й болі,
Як наді мною кат лихий знущавсь.
В житті своїм я витерпів доволі,
Але від тебе я не відцуравсь.
Я жив для тебе, рідна Україно,
За тебе, рідна, Господа благав.
У вічність відійду, та не покину,
Тебе я ні на мить не покидав.

Пісня «Отче наш»

(виконує Іванчук Наталія, випускниця школи)

Пісня «Молитва за Україну»

(виконують вчителі школи)

Додаток 4

Методичні рекомендації до створення виставки

Книжкова виставка – це своєрідна візитна картка кожної бібліотеки, за якою оцінюють і якість фонду, і стиль її роботи. Сьогодні це настільки обов’язкова форма популяризації літератури до якоїсь певної дати чи події в суспільстві, що книжкові виставки сприймаються просто як частина бібліотечного інтер’єру. Сучасна книжкова виставка повинна бути – комфортна, доступна, актуальна, наочна, цікава та естетично оформлена.

Тема, назва, ілюстровані елементи, оформлення мають викликати у читача бажання познайомитися з представленими книгами. При підготовці слід врахувати мету виставки і контингент читачів, на який вона розрахована.

Існують деякі основні вимоги, які обов’язкові для підготовки, організації книжкових виставок.

Завдання і мета виставки – максимально розкрити фонди бібліотеки, привернути до них як найбільше користувачів, а також надати найбільше інформації з тієї чи іншої теми.

Основні вимоги до бібліотечної виставки: комфортність, наочність, доступність, оперативність.

Під час підготовки книжкової виставки найголовніше – визначити її **цільове призначення**, тобто добре продумати, з якою метою і для якої категорії користувачів ми її створюємо.

Книжкова виставка організована з нагоди **125 річниці від дня народження Йосифа Сліпого (1892–1984)** є тематичною виставкою, присвяченою знаменним датам.

Тематичні виставки є найбільш розповсюдженими і призначені для рекомендації літератури з актуальних питань. Їх мета – допомогти читачеві в отриманні чи поглибленні знань з окремого питання шляхом популяризації спеціально підібраної літератури. Структура виставки, назва її розділів, цитати, характер систематизації документів допомагають користувачеві робити літературні огляди, тобто традиційні, перевірені форми роботи, які можуть бути справді дієвими, якщо дотримуватись декількох правил.

Організація тематичної виставки складається з таких етапів:

1. Вибір теми, визначення читачького призначення:

Кардинал Йосип Сліпий.

«Єпископ [Української Греко-Католицької Церкви](#): до 125-річчя від дня народження Йосипа Сліпого, патріарха Української греко-католицької церкви»

Бібліотекар може запропонувати учням спільно визначити тему книжкової виставки, її побудову, характер оформлення тощо

2. Визначення мети, складання плану: **Ознайомлення учнів з життям та творчим духовним спадком Йосипа Сліпого, патріарха Української греко-католицької церкви**

3. Виявлення видань, відбір їх з фонду, систематизація.

4. Підбір літератури про життя та діяльність Й. Сліпого.

5. Художнє оформлення, розміщення матеріалу :

Епіграф :

«Нікчемний той народ , який не шанує своїх героїв , що віддали життя за свободу , незалежність своєї держави» Йосип Сліпий ;

«...Я з вами по всі дні і до кінця віку» Йосип Сліпий

Назва виставки : **"Через терни до зірок",**

«Патріарх Йосип Сліпий – подвижник духу і віри»

«Патріарх Йосип Сліпий – приклад служіння народові»

“Дух твій зоряний над нами в небесах”

«Жива історія»

«На крові героїв народжуються нові покоління борців»: до 125-річчя від дня народження Йосипа Сліпого, патріарха Української греко-католицької церкви.

6.Рекомендаційний список літератури :

1. Блаженніший Патріарх Йосиф Сліпий Віра і наука / Версія Р. Демуша. - Тернопіль : Джура, 2011. – 55 с.

2.Блаженніший Патріарх Йосиф Сліпий Заповіт. – Тернопіль : Джура, 2010. – 47с.

3.Довідник з історії України (А – Я) : Посібн. для серед. загальноосв. навч. закл. / За заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. – 2-ге вид., доопр. і доповн. – Київ : Генеза, 2001. – С. 774

4.Патріарх Йосиф Сліпий Бог Церква Україна / Упоряд. о. Андрій Романків. - Тернопіль : Джура, 2012. – 71 с.

5.Патріарх Йосиф Сліпий як визначний український ієрарх, науковець та патріот. Матеріали Міжнародної наукової конференції (20 вересня 2002 року, м. Київ). – Київ : Українська видавнича спілка, 2003. – 176с.

6.Проповідники духовності в Україні : Довідник / За ред.. І. Ф. Кураса. – Київ : Вища школа, 2003. – С. 147

7.«...Щоб ви не зневірилися...» : Заповіт Блаженнішого Патріарха Йосифа. Послання Блаженнішого Патріарха Йосифа Про поєднання в Христі, 2010.-.40с.

8.Ювілейна книга Української гімназії в Тернополі. До сторіччя заснування. 1898 – 1998 / Підбір, упорядкування та редакція текстів і коментарі Степана Яреми. – Тернопіль; Львів : Наукове товариство ім. Шевченка; Львівське крайове товариство «Рідна школа», 1998. -736 с.